

OBSEDI
KNJIZNA
V CEI

Štoreški

ŽELEZAR

Št. 7

Julij

1975

Proizvodnja slovenskih železarn junija in v prvem polletju

Prvih šest mesecev letošnjega leta je za nami. Štirje z odličnimi rezultati in dva sorazmorno dobra. Pri taki oceni mora biti tudi polletje uspešno. Letos imamo tri odstotke več zaposlenih, kot je znašalo poprečje zaposle-

mi peči. Star kmečki pregovor pravi: Kjer ima vrag mlade, jih ima več.

Junija je sprva izgledalo, da bomo imeli precej obsežne redukcije električne energije. Nekaj jih je tudi bilo, k sreči pa ne

tevn znaša skupno 78 %. Polletni načrt je izvršen z 93 %. Zaostanek znaša nekaj manj kot 6.800 ton. Mesečno bi bilo treba proizvajati po 1.134 ton več, kot znaša linearni načrt, da bi še ujeli načrtovano količino za letošnje leto.

Mesečni načrt proizvodnje surovega jekla je bil izvršen s 95 %. Na Jesenicah 93 %, na Ravnah 97 % in v Štorah 105 %. Vzroki težav v jeklarnah so navedeni že prej, največji zaostanek za načrtovano količino je nastal na SM pečeh Železarne Jesenice, v elektro jeklarni pa so mesečni linearni načrt izvršili.

Letošnja proizvodnja jekla v mesecu juniju je za 2 % večja, kot je bila v istem mesecu lani. Polletni načrt je izvršen s 101 % in je proizvodnja kljub slabšim dosežkom zadnjih dveh mesecev še vedno na nivoju akcijskega programa 800.000 ton jekla v letu 1975. Polletni načrt izvršujejo posamezne jeklarne takole: Jesenice 98 %, Ravne 106 % in Štore 106 %. Da bi dosegli akcijski načrt, bo morala znašati poprečna mesečna proizvodnja jekla v drugem polletju 66.667 ton. Naloga ni lahka, vendar je bila proizvodnja v prvem polletju še za malenkost nad tem poprečjem.

Blagovna proizvodnja je bila v juniju zopet večja, kot pa v maju in zopet nad načrtovano koli-

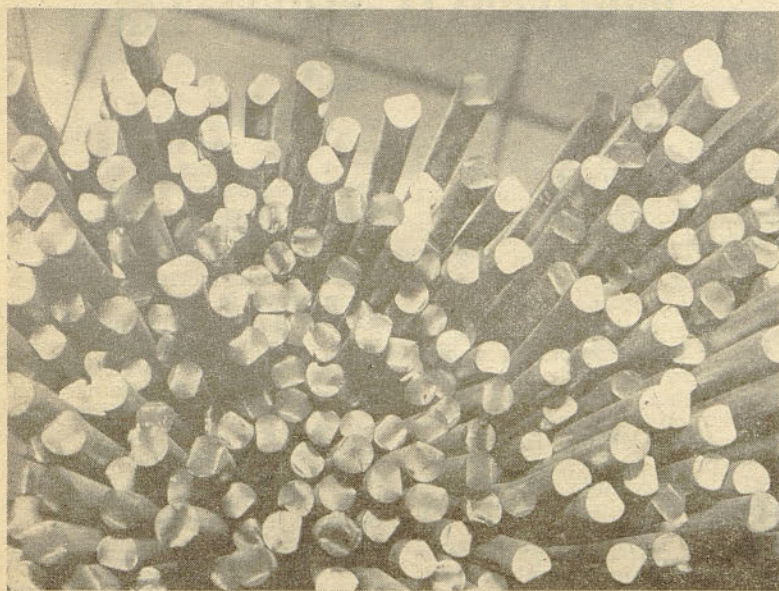
čino, čeprav znaša mesečna izvršitev na Jesenicah samo 97 %. V Železarni Ravne so dosegli mesečni plan, v Železarni Štore pa so ga presegle za 20 %, tako da znaša skupna izvršitev za vse tri železarne 103 %.

Letošnja blagovna proizvodnja v juniju je za 10 % večja od lanskega leta. Polletni načrt izvršujejo: v Železarni Jesenice 100 %, v Železarni Ravne 102 % in v Železarni Štore 115 % ter znaša skupna izvršitev 104 %.

Da bi dosegli letni načrt blagovne proizvodnje vseh treh železarn, bo moralo znašati mesečno poprečje 55.005 ton. To, kar je bilo lani za nas sprejemljivo čeprav ne ravno dobro, letos sploh ne pričakujemo več in bi morali redno navedeno, minimalno potrebno poprečno proizvodnjo, visoko preseči.

Kako pa izgleda naše izvrševanje načrta blagovne proizvodnje po posameznih proizvodnih skupinah? Dobave specialnega surovega železa znašajo 92 % načrtovanih obvez. Zaostanek se je zmanjšal, znaša pa še vedno več kot 1.000 ton. Večji zaostanki so pri toplotni valjni žici, ker je imela žična valjarna na Jesenicah redno letno popravilo, proga 250 v Štorah pa zaradi okvar na transformatorju ni obratovala več mesecev.

(Dalje na strani 2)

nih v lanskem letu. Letošnja dosedanja proizvodnja surovega jekla je za nekaj več kot 26.000 ton ali 7 % večja od dosežka v prvih šestih mesecih lani. Blagovna proizvodnja je za 34.000 ton večja, kot v istem obdobju lani, kar je celih 10 % več, kot v lanskem prvem polletju. Povečanje produktivnosti je gotovo eden osnovnih in najpomembnejših uspehov dela kolektivov delovnih organizacij Slovenskih železarn v letošnjem prvem polletju, kar pomeni tudi dobro uglaseno pot za doseg postavljenih ciljev poslovanja v tekočem letu.

Sam mesec junij že v vseh preteklih letih ni bil kaj prida in tudi letošnji ni bil najboljši, vendar boljši od lanskega. V juniju prične vročina, letni dopusti in vrsta vplivov na odsotnost z dela. Posebne vročine, vsaj v daljšem obdobju letos sicer v juniju ni bilo, odsotnost pa je marsikje znižala možne proizvodne uspehe. Poleg povečane odsotnosti je bilo še več drugih težav.

Na Jesenicah so imeli v teku popravila visoke peči št. 2, ki je bilo končano pred načrtovanim rokom, kot smo to že napovedali. Uporaba hladnega vložka pa razumljivo bistveno znižuje produktivnost SM peči, ki so imele poleg tega zaradi slabše kvalitete ognjevdržnega materiala več popravil, kot so načrtovali. To je bil tudi vzrok, da so morali nekaj dni obratovati samo s štiri-

toliko, kot so napovedovali. Pri proizvodnji se izgubljena ura ne da več ujeti posebno tam ne, kjer je neprekinjeno obratovanje zaradi štiriizmenskega dela.

Junija so se izdatno znižale zaloge starega železa, kar pa ga je prihajalo na skladišče je bilo slabše kvalitete. Večkratno zakladanje obločnih elektro peči znižuje proizvodnjo. Manjša proizvodnja jekla pomeni tudi pomanjkanje vložka za nadaljnjo predelavo, kar je bilo še posebno občutno na Jesenicah, kjer je zaloga ingotov za bluming praktično skopnela. Zaradi večje okvare nastavne matice je bilo onemogočeno valjanje predtrakov za valjarno Steckel, tako da je tudi v valjarni trakov nižja proizvodnja.

Kljub vsem nastalim težavam, proizvodni rezultati niso tako slabi in kot že rečeno, razen pri surovem železu, daleč boljši kot junija lani.

Za surovo železo je pravzaprav rezultat še dober, saj ni en plavž na Jesenicah obratoval pol meseca. Redukcija električne energije je znašala na elektro-redukcijski peči v Železarni Štore 25 ur in 45 minut. Kljub temu so izvršili linearni načrt z 107 %. Izvršitev linearnega načrta proizvodnje surovega železa z 69 % pa pomeni, da je plavž št. 1 takoj po popravilu dobro pričel z delom in da si lahko tudi za naprej obetamo dobre rezultate. Mesečna izvrši-

Spodbujanje in usmerjanje inovacij

Naša organizacija združenega dela sodi med tiste, ki se upravičeno ponašajo s tradicijo, modernizacijo delovnih in tehnoloških procesov ter hitrim večanjem proizvodnih zmogljivosti. S tem pogojena dinamika pa ustvarja ugodne pogoje tudi za dejavnost izumiteljev in racionalizatorjev.

Namen vzpodbujanja inovacijske dejavnosti je kompleksen, a popolnoma jasen in določen — množično sodelovanje čim širšega kroga zaposlenih. To je izredno pomembno, ker predstavlja intenziviranje razmišljanja, približevanje človeka delu in sredstvom za delo. Tako zblizanje, ki izključuje malomaren ali brezbrinjen odnos, predstavlja novo in višjo kakovost, ki je neobhodno potrebna delovnemu človeku — samoupravljalcu. Nenehno je potrebno utrjevati misel, da smo delavci lastniki naprav in nosilci odgovornosti za njihovo umno izkoriščanje z optimalnim ekonomskim učinkom. Zato je treba zakoreniniti prepričanje, da ima

vsak izmed nas dolžnost in pravico razmišljati o tem, kako je mogoče z uvajanjem izboljšav doseči gospodarski smoter, varnejše delo, zmanjšanje napora ipd. Neposredna pobuda sedanjih in bodočih predlagateljev izboljšav pa so tudi denarne odškodnine, ki se določajo po veljavnem sporazumu v odvisnosti od doseženega prihranka.

Če primerjamo razmerje med številom zaposlenih in številom izboljševalnih predlogov pri nas ter v drugih državah, ugotovimo, da smo doslej močno zaostajali na tem področju.

V zvezi s tem se porajajo vprašanja, na katera skoraj ni mogoče, pa je vendar treba odgovoriti.

Zakaj ni bilo doslej več predlogov? Ali zaposleni ne razmišljajo? Ali v našo strokovnost ni všteta sposobnost za intenzivno dejavnost? Lahko pripravljamo človeka na to dejavnost že med šolanjem? Kako je pravzaprav v (Dalje na strani 2)

Spodbujanje in usmerjanje inovacij

(Nadaljevanje s 1. strani)
zvezi s tem na šolah? Je stimulacija primerna? Ali res dosežemo učinek le z materialnimi stimulacijami?

Vprašanj je veliko, odgovorov pa zaenkrat malo. Gotovo je najzanesljivejša pot k uspehu sistematično preučevanje celotnega

sklopa problemov in postopno usmerjanje dejavnosti na ta način, da se definirajo in razpišejo tehnični problemi kot osnova za sodelovanje inovatorjev.

Gibanje števila predlogov v Železarni Štore v letih 1957—1975 ponazarja naslednji grafični prikaz:

Število predlogov 1957—1975

Po obstoječi dokumentaciji je ugotovljeno, da je realiziranih veliko več izboljšav, kot je bilo prijavljenih komisiji za racionalizacije. Zopet: zakaj?

Natančnejša analiza vzrokov kaže, da inovatorji niso prijavljali predlogov zaradi:

- nerazčiščenosti vprašanja, kaj je inovacija in kaj rezultat dela po delovni dolžnosti;
- mnenja, da je sestavljanje predloga, predvsem pa izračun prihranka, preveč kompliciran in
- bojazni, da predlog ni dovolj pomemben.

Našteti in drugi možni motilni vplivi odpadejo, ker sprejeti samoupravni sporazumi o izumih in tehničnih izboljšavah Slovenskih železarn ne dopuščata dvomov o tem kaj sta izum in tehnična izboljšava, kdo in kako pripravi predlog, kako je z inovacijami in službenimi dolžnostmi, itd.

Nagrajene inovacije:

Komisija za racionalizacije je na 11. redni seji 10. junija 1975

obravnala pod vodstvom predsednika tov. Ploštajner Hinka, dipl. met. inž. 5 novih predlogov in 4 predloge obračuna odškodnin za 2. oziroma 3. leto koriščenja.

Komisija je sprejela informacijo o postopku in stroških zaščite izumov s patenti.

Razpravljala je tudi o vključevanju konstruktorskega biroja pri formiranju patentne dokumentacije ali konstruiranju in risanju, kadar avtorji ne morejo izvršiti tega dela sami.

Med novimi predlogi je odobrila izplačilo odškodnine predlagatelju Zohar Viliju in Peter Antonu za racionalizacijo pod naslovom »Izdelava pnevmatskega stroja za čiščenje težjih kokil«. Odškodnina je izračunana na osnovi prihranka 2.250 din in znaša za 1. leto 720 din.

Ostale nove predloge je treba dopolniti z mnenjem strokovnih komisij oziroma počakati, da v skladu s samoupravnim sporazumom preteče eno leto koriščenja.

Tov. Plahuta Mihaelu je odobrila izplačilo odškodnine za 2. leto koriščenja racionalizacijskih predlogov kot sledi:

— za predlog »Naprava za čiščenje usedlin iz vodnih skodel TH peči« se izplača odškodnina v višini 1.899,49 din na osnovi izkazanega prihranka 205.015 din;

— za predlog »Naprava za spuščanje plina v zažigalni voz na aglomeraciji« se izplača odškodnina v višini 1.875,99 din na osnovi prihranka 201.988 din.

10 % odškodnine dobi soavtor tov. Ramšak Marjan;

— za predlog »Kokile brez mehanske obdelave« se izplača odškodnina v višini 387,95 din na osnovi izkazanega prihranka 10.329 din.

Nagrado deli s soavtorjem tov.

Galuf Ivanom iz livarne I v razmerju 50:50.

Tov. Štarlekar Ivanu in Zorič Francu je odobrila izplačilo odškodnine za 2. in 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Izdelava sornikov z zagozo za spajanje kalupnih okvirjev kokil« v višini 1.311,30 din na osnovi izkazanega prihranka 45.245,90 din. Predlagatelj si delita odškodnino v razmerju 50:50.

Tov. Mlakar Danielu je odobrila izplačilo odškodnine za 2. in 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Plinska žarilna peč«. Odškodnina je izračunana na osnovi prihranka 70.305,60 din in znaša 1.667,96 din.

Tov. Gajšek Ferdu iz valjarne II je odobrila izplačilo odškodnine za 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Menjava nožev na 400-tonskih škarijah v adjustaži valjarne II«. Odškodnina izračunana na osnovi izkazanega prihranka 84.214 din znaša 711,07 din. G. J.

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Manjši zaostanek, to je 2 % za načrtovano proizvodnjo je pri tanki in srednji pločevini. Načrt prodaje toplo valjanih trakov močno zaostaja, ker ni naročil.

Večji zaostanki so v prodaji vlečene žice. Trg jo je dobil 1.800 ton manj, kot znaša načrt.

Za še boljše poslovni uspeh, bo treba v drugem polletju popraviti blagovno proizvodnjo pri proizvodnih finalizacijah. Proizvodnja vzmeti je izvršena s 84 %, proizvodnja žičnih izdelkov z 98 %, proizvodnja strojnih delov s 97 %, proizvodnja pnevmatskih strojev s 66 % in rezilnega orodja z 51 %. Priložnosti torej dovolj, da s prizadevnostjo povečamo proizvodnjo in prodajo finalnih proizvodov.

Predelovalci so dosegli v juniju proizvodnjo, ki je precej pod povprečjem prvega polletja in je tudi mesečni načrt dosežen s 94 odstotki. Ta proizvodnja pa je kljub temu za 17 % večja, kot v istem mesecu lani. Polletni načrt izvršujejo 100 %, kar dobi pravo veljavo ob tem, da so v vseh delovnih organizacijah predelovalcev letos proizvedli v prvem polletju bistveno več, kot v istem obdobju lani, kar znaša skupno 14 % več. Nasproti enakemu obdobju preteklega leta znaša letošnja proizvodnja: v »Plamen« Kropa — 106 %, v Tovil Ljubljana — 118 %, v »Veriga« Lesce — 109 % in v »Žična« Celje — 126 %.

Skupna izvršitev blagovne proizvodnje znaša za sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenske železarne v prvem polletju 104 %.

Odprema gotove robe je iz železarn zadovoljiva in znaša 98 %, pri predelovalcih pa so pričeli nekateri proizvodi zaostajati v skladiščih in znaša kumulativna odprema 92 %.

Izvoz je letos v železarnah šibka postavka. Izvozne cene so se na svetovnem trgu izdatno znižale, za nekatere izdelke črne metalurgije tudi do 50 %. Izvoz je bil v letu 1974 za naše razmere in ob stanju na domačem trgu, za katerega je bilo treba uvoziti okoli 1 milijon ton, sorazmerno visok. Vrednost letošnjega izvoza je v železarnah za 20 % nižja, kot

v prvem polletju lani, predelovalci pa so izvozili za 43 % več kot v istem obdobju lani. Vsi izdatno zaostajamo za načrtovano količino in vrednostjo izvoza in so že v teku ukrepi, da v drugem polletju popravimo stanje.

Realizacija načrtovane vrednosti prodaje je izvršena za prvo polletje z 110 % in je pozitivna v vseh treh železarnah. Pri predelovalcih precej prekoračujeta načrtovano vrednost »Plamen« in »Tovil«, »Veriga« in »Žična« pa načrtovane realizacije za prvo polletje nista dosegli. Pri Žični je vzrok v tem, da tudi načrt blagovne proizvodnje ni izvršen, pri obeh pa je odprema nižja od proizvodnje. Za predelovalce znaša polletna realizacija 99 % načrtovane vrednosti. Pri nobeni delovni organizaciji ni zaostanek tako velik, da ga ne bi bilo do konca letošnjega leta mogoče ujeti. Do cela drugačno sliko seveda dobimo, če primerjamo letošnjo realizacijo v prvem polletju z lansko v istem obdobju. Najmanjše povečanje je pri Verigi in še tu znaša 44 %. V Plamenu je to povečanje 46 %, pri Tovilu 53 % in pri Žični celo 83 %.

Realizacija medsebojnih dobav poteka globalno vzeto v redu. Po letno načrtovanih količinah bi morala znašati po šestih mesecih 28.070 ton, znašajo pa 28.059 ton. Ponekod so bile dobave večje kot je bilo načrtovano, drugje zopet manjše, pretežno usklajeno s potrebami. Večjih pritožb ni, kar je najboljši dokaz, da potekajo medsebojne menjave zadovoljivo in dosti boljše, kot preteklo leto.

Prvo polletje je bilo torej po doseženih proizvodnih in poslovnih rezultatih uspešno. Če bomo dosegli v drugem polletju enak rezultat bomo lahko zelo zadovoljni in bomo dosegli ter presegli letno načrtovano proizvodnjo, izvršili bi akcijski program 800.000 ton jekla in dali tržišču precej več izdelkov kot smo načrtovali. Seveda nam polletni rezultati tudi povedo, da nimamo izkoriščenih vseh razpoložljivih proizvodnih kapacitet, da nismo ustregli vsem naročnikom in da je odprtih še veliko možnosti, za dosego še boljših poslovnih uspehov.

Milan Marolt, dipl. inž.

Srečanje železarjev — borcev NOV

V soboto, dne 30. avgusta 1975 bo na Teharjih pri Domu železarjev srečanje železarjev — borcev NOV iz vseh slovenskih železarn.

Organizator letošnjega srečanja je aktiv ZB NOV železarna Štore. Srečanja se udeležijo aktivni delavci — železarji borci NOV in aktivisti, ki jim je to svojstvo tudi priznано. Vsak udeleženec lahko s seboj pripelje enega ožjega svojca.

Posebej so vabljeni tudi železarji borci, nosilci spomnice 1941, narodni heroji, španski borci ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Prav tako pa bodo vabljeni tudi predstavniki društev upokojencev in osnovne organizacije ZSMS.

Prijave za udeležbo na srečanju železarjev — borcev je treba oddati oziroma se posebno prijaviti najkasneje do 10. avgusta tajniku Krajevne organizacije zveze borcev NOV tovarišu Štefančič Pavletu.

Aktiv ZB NOV železarne Štore

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

DELAJSKI SVET TOZD GKSG

12. seja, 9. julija 1975

1. DS je sprejel prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma

ma o ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SRS in se strinja s predlogom ustanovitve.

DELAJSKI SVET TOZD DPG

14. seja, 18. junija 1975

1. DS je sprejel predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SRS in potrdil predlog delegata, ki bo v skupščini ISNAP zastopal občino Celje, tovariša Hinka Jordana.

2. Honorarnim delavcem se pošajo honorarji, in sicer:

Biljeterkam od 8 na 10 din na uro; voznikom toplega obroka od 14 na 21 din na uro; natakarnjem od 15 na 21 din na uro.

3. DS predlaga odboru za dohodke, da prerangira sezonska delovna mesta v počitniškem domu na Rabu za 2 ranga.

4. Črta se odbitek na izobrazbo vsem servirkam, pomožnim kuharicam in kuharicam v TOZD DPG.

DELAJSKI SVET TOZD proizvodnja 114. panoge

19. seja, 20. junija 1975

1. DS je pregledal sklepe prejšnje seje in pri tem zavzel naslednja stališča:

— sprejme se poročilo o vzrokih nastalih razlik pri inventurnem popisu valjanih proizvodov za leto 1974 in zadolži finančni sektor, da z dodatnim primerjanjem podatkov zagotovi čim manjše razlike pri vodenju zalog;

— k seznamu delovnih mest, za katera je na prejšnji seji odobril vročinski dodatek, se dodata še delovni mesti topilec in pomočnik pri SM peči — skupaj 6 delavcev;

— ugotovljeno je, da DS še vedno ni prejel poročila o najvišjih akordnih presežkih, kar zahteva do prihodnje seje.

2. DS se je seznanil z doseženimi rezultati TOZD proizvodnja 114. panoge v maju, detaljnije o njih pa naj razpravlja še komisija za gospodarjenje in varstvo pri delu.

3. Sprejel je poročilo o izvrševanju planskih investicij v TOZD proizvodnja 114. panoge, pri čemer je ugotovil, da se investicije izvršujejo po gospodarskem načrtu.

4. Sprejel je vezano pogodbo o sofinanciranju GIPOS s 35 milijoni din za izgradnjo nove elektroobločne peči.

5. V zvezi s sprejemom Samo-

upravnega sporazuma o ustanovitvi ISNAP je DS sklenil:

— pristopiti k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi ISNAP;

— za delegata občine Celje se pooblasti tov. Hinka Jordana iz Cinkarne, sicer predsednika Krajevne skupnosti »Slavko Šlander«.

— veljavna ostaneta oba pooblaščenca — delegat in podpisnik.

6. O oceni uveljavitve nove ustave v SOZD Slovenske železarne Ljubljana DS ni razpravljala, ker omenjenega gradiva predhodno niso obravnavale vse delovne skupine.

7. Da bi dopolnili manjkajoče člane samoupravnih organov je DS sklenil, da OO sindikata TOZD proizvodnja 114. panoge izvede nadomestne volitve, in sicer po samoupravnih delovnih skupinah.

8. Ugotovil je, da so delovne skupine v TOZD proizvodnja 114. panoge razpravljale o nekaterih kazalcih srednjeročnega razvojnega programa za obdobje 1976 do 1980 in ga sprejele.

9. DS je dal načrtom sveta ZK v akciji splošne štednje polno podporo ter v zvezi s tem apeliral na vse člane samoupravnih organov oziroma vse delavce v TOZD, da se polno angažirajo pri izvedbi zastavljenih akcij.

DELAJSKI SVET TOZD proizvodnja 117. panoge

21. seja, 23. junija 1975

1. DS je potrdil sklepe 20. seje. V zvezi s pripombo na 9. sklep 20. seje pa je delavski svet sprejel naslednje:

Sklep DS z dne 15. maja 1975 o režijskem nagrajevanju obratov proizvodnje in administratorov v proizvodnih obratih je DS sprejel ravno na osnovi člena 19 pravilnika o osnovnih izhodiščih OD. DS meni, da so tudi te delavke neposredno vključene v proizvodni proces in jim iz tega naslova lahko tudi pripada režijski dodatek. Pojem neposrednega delavca ni omejen samo na fizične delavce.

DS ne razveljavlja svojega sklepa, ampak predlaga, da se predlog obravnava in sprejme tudi v TOZD 114. panoge in nato potrdi na Odboru za dohodke in delitev OD, da bo zagotovljena enotnost reševanja.

2. Delavski svet je obravnaval poročilo o varstvu pri delu ter na podlagi predloga te komisije sprejel naslednje zaključke:

— DS sprejme poročilo in podpira program ukrepov v tem poročilu;

— DS ugotavlja, da je največ delovnih nezdov v obratu obdelovalnice litine, ki ima najboljše delovne pogoje;

— največ nesreč je zaradi nedisciplin in subjektivnih vzrokov, zato naj se ppostrti nadzor nad izvajanjem predpisov HT zaščitne; — DS zadolžuje obratovodje, da uredijo strožje kriterije pri izdaji zaščitnih sredstev;

— opozoriti je HTV in nabavno službo glede nabave bolj kvalitetnih osebnih zaščitnih sredstev. Slabo kvalitetne materiale je potrebno reklamirati;

— izdelati je nov pravilnik o zaščitnih sredstvih;

— s HTV poročilom se naj seznanijo vsi obratovodje in delovodje.

3. Seznanil se je s poslovnimi rezultati za april 1975 in na podlagi predlogov komisije za gospodarjenje in varstvo pri delu sprejel naslednje zaključke:

— nujno je izvesti program rekonstrukcije livarne II, predvsem talilnice;

— DS se strinja s predlogom komercialnega sektorja za povišanje cen, ker so bile cene do sedaj deplasirane, nove pa naj bodo v okviru cen, ki jih dosegajo druge livarne na tržišču. DS meni, da ni rešitev za dosego ekonomične proizvodnje samo v komercialnih uspehih, temveč tudi v znižanju stroškov proizvodnje, zato je potrebno odliček tudi cenjeje proizvesti, kar bo možno z rekonstrukcijo talilnice (znižanje izmečka in večja produktivnost na KFA 10);

— kadrovske splošni sektor mora zagotoviti število ljudi v livarni II, ki jih predvideva plan; — v pogojih dela v livarni II mora biti tehnološka disciplina še posebej poostrena;

— vzdrževanje v livarni II je izredno slabo. Preveliko število zastojev je potrebno zmanjšati; — livarna II naj v II. polovici leta 1975 s pomočjo vseh sanacijskih ukrepov, ki jih izvaja sanacijska komisija preide na pozitivne finančne rezultate, tako da bi pokrila vsaj dosedanjo izgubo.

4. Potrdil je predlog organizacijske strukture s pripombo, da se v livarni I namesto vodja za proizvodnjo valjev in talilnice postavita 2 vodji, in sicer vodja proizvodnje valjev in vodja talilnice.

5. V zvezi s sprejemom Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi ISNAP je DS sklenil:

— pristopi se k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi ISNAP;

— za delegata občine Celje se pooblasti tov. Hinka Jordana iz Cinkarne, sicer predsednika krajevne skupnosti »Slavko Šlander« Celje;

— za podpisnika tega sporazuma se pooblasti direktorja delovne organizacije Tugomerja Voga in za delegata v ISNAP tov. Nika Zakonjska, dipl. inž.

6. Ugotovil je, da so samoupravne delovne skupine razpravljale o predlogu srednjeročnega razvojnega programa in niso imele bistvenih pripomb, zato ga je delavski svet sprejel.

7. Seznanil se je z informacijo, da je bila v javni razpravi po delovnih skupinah ocena uveljavitve nove ustave v SOZD Slovenske železarne Ljubljana, prav tako je o tej oceni razpravljala KO TOZD. Bistvenih pripomb k tej oceni ni bilo.

8. Sklenil je, da se nagrajevanje tov. Jakoba Fermeta obravnava kot vse ostale livarje po pravilniku o normah.

9. Delavski svet je soglašal s predlogom delovnih mest, na katerih pridejo delavci v poštev za vročinski dodatek, in sicer:

Livarna II

Kupolke SM-2110: skupinovodje 3, talilec I 8, talilec II 4, pomočnik talilca I 3, žerjavovodje not. 3; MF peči SM-2111: talilec I 3; Konti SM-2143: skupinovodja 1, talilec k. naprave 3; Ročni form. SM-2144: livar izpraznilce 2; Strojno form. SM-2140: livar izpraznilce 20.

Livarna I

Talilec I in talilec II 20, izpraznilce 9, priprava peska — mreža 13, kurjači sušilnih peči 4, žerjavovodje not. 10.

Vročinski dodatek znaša 5 din na dan.

10. Zaradi rekonstrukcije livarne II, ki je predvidena konec avgusta (5 dni), je delavski svet sklenil, da se dela 5 prostih sobot. Delo je obvezno, plačano pa bo kot nadure.

V zvezi s tem je delavski svet sklenil, da se zadolži obratovodjo, da skliče sestanek z delavci iz livarne II in jim obrazloži stanje, zaradi katerega je potrebno delati v prostih sobotah.

DELAJSKI SVET TOZD VIT

10. seja, 3. julija 1975

1. DS je potrdil sklepe zadnje seje.

2. V zvezi s sprejemom Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi ISNAP je DS sklenil:

— pristopi se k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi ISNAP;

— za delegata občine Celje se pooblasti tov. Hinka Jordana iz Cinkarne;

— za podpisnika tega sporazuma se pooblasti direktorja delovne organizacije Tugomerja Voga in za delegata v ISNAP tov. Nika Zakonjska, dipl. inž.

3. Sprejel je oceno vodstva družbenopolitičnih organizacij SZ o delovanju in uresničevanju ustave v SOZD ter izrazil željo, da bi v prihodnje bile te ocene bolj konkretne.

4. Seznanil se je z informacijo o gospodarjenju TOZD Vit.

5. Sklenil je, da se tov. Stepanič Erihu odobri udeležba na seminarju dežel SEV.

6. Sklenil je, da se prerangirajo delovna mesta na progovni

skupini, kot sledi: pomožni delavec iz V. v VI. rang; avtogeni varilec iz VII. v IX. rang; progovni desetar iz VII. v IX. rang.

Omenjeno se posreduje odboru za dohodke in delitev OD v dokončno potrditev.

7. Za vodjo samoupravne delovne skupine »žerjavi« je imenoval tov. Jagodič Janka.

8. Sklenil je, da se tov. Jager Ivico prerangira iz XII. v XIII. rang.

ZR Nemčija. Konzorcij Thyssen, Krupp in Mannesmann bo gradil v Rotterdamu napravo za peletiziranje rude. Predvidena investicijska vrednost objekta je 101 milijon dolarjev.

Severni Vietnam. DR Demčija gradi v Gia Sangu manjšo profilno valjarno, ki bo končana meseca septembra.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

ODBOR ZA KADROVSKO-SOCIALNE ZADEVE IN DRUŽBENI STANDARD

14. seja, 26. junija 1975

1. Odbor je potrdil sklepe 13. seje in v zvezi s 5. točko 3. sklepa sprejel ustrezno tolmačenje, in sicer, da se upoštevajo le leta predčasno zaposlitve v drugi DO in leta po vrnitvi v Železarno Štore. Omenjeni sklep priznava le status neprekinjene zaposlitve (leta v drugi DO se ne štejejo).

2. V zvezi z rezervacijo stanovanj za strokovnjake je odbor sklenil, da kadrovske-spolni sektor dopolni predlog rezervacij posreduje družbenopolitičnim organizacijam v oceno. O dokončnem predlogu, ki ga naj odboru posreduje stanovanjska komisija, pa bo odbor razpravljala na prihodnji seji.

3. Potrdil je višino počitniških nagrad za praktikante, in sicer po letnikih na srednjih šolah: 700, 750, 800, 850 din; na višjih šolah: 900, 1000 in 1000 din; na visokih šolah: 900, 1000, 1100 in 1200 din.

4. Sklenil je, da se portugalskemu študentu XAVIER VALMIKI, ki bo opravljal prakso v naši delovni organizaciji, izplača mesečna nagrada v višini 3.000 din.

5. Potrdil je višino nagrade za počitniško delo, ki znaša od 1.200 do 1.800 din na mesec. Višino nagrade za posameznike predlagajo vodstva obratov. Sredstva, izplačana za nagrado, bremenijo TOZD ali OSS, kjer je delavec delal.

6. Sklenil je, da se na delovno mesto sekretarja DO začasno razporedi tov. Žmahar Ivana, in sicer s 1. 7. 1975.

7. Sklenil je, da se našim študentom Veber Zoranu, Poprask Francu in Hrušovar Staniki odobri enkratna finančna pomoč v višini po 1.000 din.

8. Sklenil je, da se tov. Katji Ivačić in tov. Vjekoslavi Planinšek odobri 50 % povračilo šolnine za II. letnik administrativne šole.

9. Potrdil je predlog, da se Doberšek Mirku, dipl. inž. metalurgije krirejro stroški za magistrsko delo v višini 24.000 din, in sicer iz sredstev za izobraževanje.

10. Odbor je sklenil, da se tov. Štor Antonu prizna neprekinjena delovna doba od 16. 2. 1939.

11. Sklenil je, da se tov. Mlakar Leopoldu prizna jubilejna nagrada za neprekinjeno zaposlitev od 25. 11. 1945 dalje.

12. Obravnaval je prošnjo za odgoditev vračila štipendije tov. Kaučič Juriju in sklenil, da mora tov. Kaučič takoj po odslužitvi vojaškega roka in zaposlitvi pričeti z vračanjem štipendije.

13. Potrdil je predlog DS TOZD DPG in sicer, da se zaradi odhoda iz delovne organizacije tov. Perperjeve, za člana stanovanjske komisije imenuje tov. Povalej Jožeta.

14. V zvezi s črtanjem 3 % odbitka tov. Golež Lidiji je odbor sklenil, da se predlog posreduje kadrovske-spolnemu sektorju, da poda mnenje, nato pa bo omenjeni predlog obravnaval odbor na prihodnji seji.

15. O vlogi za priznanje obratne nezgode tov. Krajnc Antonu odbor ni razpravljala zato, ker odboru ni bilo posredovano kompletno gradivo.

ODBOR ZA DOHODKE IN DELITEV OD

18. seja, 30. junija 1975

Odbor je pregledal in potrdil sklepe 17. seje.

2. a) Potrdil je predlog kriterijev za obračun variabilnega dela OD po TOZD v letu 1975, in sicer:

- realizacija v odnosu na plan,
- finančni rezultat z amortizacijo v odnosu na plan,
- število zaposlenih v odnosu na plan.

(Dejansko število zaposlenih se poveča za število delavcev iz nadur in akordnih presežkov, ki presegajo 15 % povprečja TOZD).

b) Potrdil je obračun variabilnega dela OD za prvo tromesečje, ki je bil izvršen na podlagi gornjih kriterijev. Rezultati obračuna (odstotki variabilnega dela OD) so naslednji:

TOZD proizvodnja 114. panoge — 6,0 %; TOZD proizvodnja 117. panoge — 3,5 %; TOZD ViT — 5,5 %; TOZD energetika — 6,0 %; TOZD GKSG — 5,0 %; TOZD DPG — 5,0 %; OSS — 5,0 %.

Obračunani odstotki variabilnega dela OD se upoštevajo pri obračunu OD za junij, julij in avgust.

c) Sklenil je, da se v naslednjih treh mesecih osebni dohodki, obračunani po obračunskih postavkah, povečajo še za naslednje enotne odstotke za postopno rast osebnih dohodkov, ki je predvidena s planom kot nadomestilo za podražitve življenj-

skih stroškov: junij 9 %, julij 11 %, avgust 13 %.

Z upoštevanjem variabilnega dela OD in predlagane povprečne rasti OD ter števila plačanih ur bodo predvidoma po posameznih mesecih doseženi naslednji povprečni OD: junij — 176 ur — 3.550 din, julij — 184 ur — 3.700 din, avgust — 176 ur — 3.650 din.

Pri izračunu gornjega povprečja je upoštevano število plačanih ur, povprečno število nadur in povprečni akordni presežki. Dejansko povprečje od predvidenega lahko odstopa le zaradi nižjih ali višjih izplačil za nadure in akordne presežke.

d) Odbor je sklenil, da se pripomba TOZD 117. panoge, kjer zahtevajo, da se pri pretvorbi akordnih presežkov prek 15 % v število delavcev izločijo individualni akordni presežki, ne upoštevata.

3. Odbor je potrdil obračun stimulatvinih dodatkov za april ter sklenil, da se predlagani korekcijski faktor upošteva le za april, za naprej pa naj strokovni team prouči delovanje tega faktorja in ga skuša prilagoditi tako, da se pri korekcijskem faktorju za posamezne upravičence upošteva dejansko doseženi stimulatvini dodatek, ne pa teoretično možni.

Nadalje je osvojil predlog strokovnega tima, ki predlaga, da se pri obračunu stimulatvinih dodatkov za april v valjarni I

upošteva samo količina finalnih proizvodov, v obdelovalnici litine se zniža količina po operativnem planu za 10 ton, za TOZD GKSG in TOZD DPG pa se pri akumulaciji upošteva rezultat celotnega podjetja.

Odbor pripombe priprave proizvodnje MO glede obračuna stimulatvinih dodatka ni upošteval, ampak jo je odstopil strokovnemu teamu, ki jo naj predhodno temeljito prouči.

4. Odobril je prerangiranje sezonskih delovnih mest za počitniški dom na Rabu kot sledi:

upravnika — 1, iz XVI. v XVIII. rang; kuharica — 1, iz XVI. v XVIII. rang; pomožni kuharici — 2, iz X. v XII. rang; pomivalna posoda — 2, iz VII. v IX. rang; sobarica — 1, iz VII. v IX. rang; natararica — 2, iz X. v XII. rang.

Predlagani rangi veljajo za 23 delovnih dni z delovnim časom od 10 do 12 ur na dan (dejansko se obračuna po 8 učinkovitih ur na dan oziroma 184 ur na mesec).

Delo prek 23 dni se plača kot nadurno delo s 50 % dodatkom.

ODBOR ZA SPLOŠNE ZADEVE IN INFORMACIJE

12. seja, 2. julija 1975

Odbor je potrdil sklepe zadnje seje in se seznanil z njihovo realizacijo. Seznanil se je tudi s prispelimi zahvalami za dodeljeno finančno pomoč.

2. Ob obravnavi vloge za financiranje izgradnje centralnega ogrevanja v osnovni šoli Kompole je odbor sklenil:

— osnovna šola naj išče sredstva za izgradnjo centralnega ogrevanja pri izobraževalnih skupnostih, za morebitna manjkajoča sredstva pa naj se ponovno obrnejo na Železarno Štore.

3. V zvezi s krediti za individualno gradnjo je odbor ugotovil, da je v natečaju prispelo skupaj 171 prošenj za dodelitev posojil v skupnem znesku 5.698.000 din.

Ob tem je odbor sklenil:

— Pri pripravi predloga vrstnega reda prosilcev in razdelitve sredstev naj komisija uporablja določila novega pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj, vključno s točkovnim sistemom.

— Odbor priporoča EGO, da za nemoteno delo komisije odobri članom nadurno delo, prevoz s službenim ali izjemoma privatnim avtomobilom in potne naloge za dni, ko bo komisija na terenu tudi popoldan. Konkreten predlog pripravi TOZD GKSG.

— Komisija naj zaključí z delom predvidoma do 25. julija 1975.

— Odbor poziva vse člane komisije, da vestno opravijo zaupano jim nalogo.

— Komisija dela po lastnem preudarku, ob upoštevanju stališč odbora in določil samoupravnih aktov.

4. Odbor je obravnaval predlog Pravilnika o izdajanju in urejanju glasila »Štorksi železar« ter sklenil, da ga da v javno razpravo in sprejem z naslednjimi dopolnitvami:

a) vnese se nov člen, ki glasi:

Za hitro informiranje članov delovne skupnosti izdaja tajništvo organov upravljanja »Štorksi informator«, ki izhaja pogosteje kot glasilo in po potrebi v obsegu 1—2 ciklostiranih strani. Vsebinsko pa opravlja isto funkcijo kot glasilo.

b) Člen 27 se dopolni tako, da bo glasil:

Uredniški odbor glasila sestavlja:

- glavni in odgovorni urednik,
- referent za informiranje,

— po potrebi pomočnik urednika,

— in 5 članov.

5. V zvezi z nakupom stanovanja za družino Tripič je odbor odobril plačilo 62.839,10 din za plačilo podražitve izgradnje stanovanja s tem, da se 50 % tega zneska izterja od »Izletnika« Celje.

6. V zvezi z vlogo OO ZSMS Pečovje za brezplačen odstop lesene barake (stara komerciala) je odbor sklenil, da se prošnja ugodi s tem, da morajo mladinci sodelovati pri rušenju omenjene barake.

7. Odbor se je seznanil s problematiko v zvezi s poslovnimi prostori in s predlagano preureditvijo nekaterih stanovanj v Celju, Titov trg, v poslovne prostore.

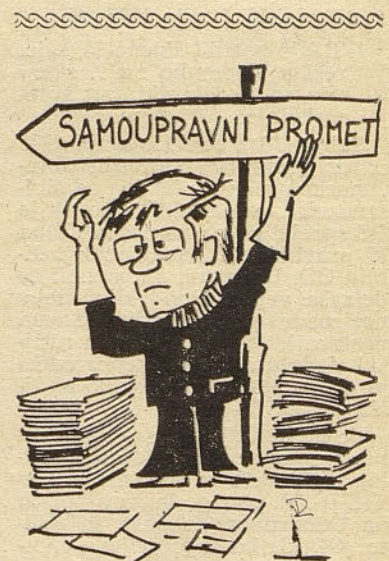
8. Vlogo društva upokoencev Štore—Teharje za odstop zgradbe starega vrta je odbor obravnaval in priporoča DS DO, da jo ugodno reši.

9. Društvu invalidov Šentjur pri Celju se odobri enkratna pomoč v višini 5.000 din iz sklada skupne porabe.

10. Vlogi tov. Ivačića v zvezi s sofinanciranjem izgradnje telefona odbor ne more ugoditi, zato se odstopi DS OSS.

11. KS Slivnica pri Celju se proda potrebna količina betonskega železa za izgradnjo avtobusne postaje, in sicer po enaki ceni kot članom delovne skupnosti.

12. Odbor ni odobril finančne pomoči KS Lesično, ker letos za te namene nima več sredstev.

Delo samoupravnih organov

EKONOMSKO-GOSPODARSKI ODBOR

21. seja, 9. julija 1975

1. Odbor je pregledal sklepe 20. seje, jih potrdil in se seznanil z njihovo realizacijo. Pri tem je ugotovil, da kadrovsko-spolni sektor še ni pripravil ustreznega poročila v zvezi z realizacijo 2. sklepa 20. redne seje.

Realizirano tudi ni bilo potovanja Krajinca Emila in Gerkeš Stefana v Bolgarijo.

Odobril je spremembo višine potnih stroškov in valute za potovanje inž. Černak Feliksa in inž. Milanovič Slobodana v Pariz, tako da je dokončno odobrena višina 2 dnevnic $\times$ 180 Fr — 1.540 din.

Seznanil se je z informacijo o načrtu postopnega urejanja poslovnih prostorov v Celju na Titovem trgu in selitve nekaterih služb.

Prav tako se je seznanil z navzočnostjo na prejšnji seji in ugotovil, da sta neopravičeno izostala Irgolič Fanika in Povalec Jože.

2. Sprejel je operativni plan za julij in pri tem ugotovil, da je v TOZD proizvodnja 117. panoge planiran kolektivni dopust. Zaradi splošne težje gospodarske situacije je pričakovati tudi manjši dobiček od predvidenega, nedoseganje izvoza in težave zaradi nedoseženih višjih cen grodlja. Sprejel je sklep, da se vložijo maksimalni naporji za realizacijo plana.

3. Seznanil se je s poslovnimi rezultati v maju in komercialnim poročilom za ta mesec. Rezultati niso najbolj ugodni, še posebno pri doseganju izvoza in zaradi slabega plačevanja kupcev.

4. Potrdil je sklepe komisije za racionalizacijo, in sicer:

a) Predlog tovariša Zohar Vili-ja in Peter Antona »Izdelava pnevmatskega stroja za čiščenje težjih kokil« se dokončno sprejme. Izračunana odškodnina v višini 220 din se po odločitvi komisije za racionalizacije poveča za 500 din, tako da znaša skupaj 720 din. Odločitev je utemeljena s tem, da ni bilo mogoče zajeti v izračunu prihranka vseh elementov (zmanjšanje izmečka, povečana varnost pri delu, manjši fizični napor).

Obratovodstvo livarne I mora zagotoviti, da bo mogoče računsko prikazati vse prihranke pri obračunu odškodnine za 2. leto.

b) Tovarišu Plahuta Mihaelu se odobri izplačilo odškodnine za 2. leto koriščenja racionalizacijskih predlogov kot sledi:

— Za predlog »Naprava za čiščenje usedlin iz vodnih skodel TH peči« se izplača odškodnina v višini 1.899,49 din na osnovi izkazanega prihranka 205.915 din.

— Za predlog »Naprava za spuščanje plina v zažigalni voz na

aglomeraciji« se izplača odškodnina v višini 1.875,99 din na osnovi prihranka 201.998, 10% odškodnine dobi tovariš Ramšak Marjan.

— Za predlog »Kokile brez mehanske obdelave« se izplača odškodnina v višini 387,95 din na osnovi izkazanega prihranka 10.329 din. Nagrado deli s soavtorjem tovarišem Galuf Ivanom iz livarne I v razmerju 50:50.

c) Tovarišema Štarlekar Ivanu in Zorič Francu se odobri izplačilo odškodnine za 2. in 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Izdelava sornikov z zagozo za spajanje kalupnih okvirjev kokil« v višini 1.311,30 din na osnovi izkazanega prihranka 45.245,90 din. Predlagatelja si delita odškodnino v razmerju 50:50.

d) Tovarišu Mlakar Danielu se odobri izplačilo odškodnine za 2. in 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Plinska žarilna peč«. Odškodnina izračunana na osnovi prihranka 70.305,60 din znaša 1.667,96 din.

e) Tovarišu Gajšek Ferdu iz valjarne II se odobri izplačilo odškodnine za 3. leto koriščenja racionalizacijskega predloga »Menjava nožev na 400 t škarjah v adjustaži valjarne II«. Odškodnina izračunana na osnovi izkazanega prihranka 84.214 din znaša 711,07 din.

5. Odobril je odpis USA \$ 3.642,85 po zaključku 2066 — tvrdka UNICORP, Amsterdam.

6. Odobril je službena potovanja:

— ing. Zakonjšek Niku v SZ;
— ing. Ravnikar Ivanu in ing. Tovornik Borisu k tvrdki ASEA na Svedsko;

— Trafela Francu v ČSSR.

Seznanil se je tudi s poročili o potovanju:

— ing. Černak Feliksa in ing. Milanovič Slobodana v Pariz;

— tov. Čretnik Ivana v ČSSR;

— ing. Ocvirk Staneta na Poljsko;

— Voga Tugomerja, Suhar Antona in ing. Plevnik Slavka k tvrdki SACET, Trst.

7. V zvezi z informacijo okrog spora s tvrdko IMEG Stuttgart je zadolžil komercialni sektor, da nadaljuje delo do dokončne izterjatve in odbor o tem tekoče obvešča.

8. Sprejel je sklep o razdelitvi dobička od akcij SACET v smislu 12. člena Zakona o ustanavljanju podjetij v tujini. Za leto 1974 pripada namreč naši delovni organizaciji dividenda v znesku 60.000 Lit bruto od vsake akcije. Ta dobiček se bo uporabil za devizna sredstva s prosto razpolago po veljavnih deviznih predpisih.

Tajništvo organov
upravljanja

RAZPIS

Kadrovski sektor Železarne Štore razpisuje za potrebe TOZD Vit — promet, tečaj za delovno mesto

PREMIKAC

za delo na ozkotirni in normalnotirni industrijski železniški progi Železarne Štore.

POGOJI ZA VPIS V TECAJ:

1. kandidat mora biti starejši od 18 let,
  2. da ima najmanj 6 razredov osnovne šole,
  3. da je zdravstveno sposoben za to delo.
- Kandidati naj vložijo prošnje v kadrovske sektorju — oddelek za izobraževanje

Kadrovski sektor

Proslava 4. julija

Dan borca so člani našega kolektiva svečano proslavili na Svetini. Vsako leto je na ta dan pohod na Svetino. Tokrat se ga je udeležilo 120 ljudi. Pri Vrnunčevem domu je bila proslava, kjer je govoru tovariša STARC MILKA prisostvovalo še mnogo drugih udeležencev. Navzočim je opisoval dogodke, ki so se na Svetini dogajali med NOB.

Pri Vrnunčevem domu in Domu železarjev je lovska družina iz Štor pripravila streljanje na glinaste golobe. V tekmovanju so se najbolje izkazali lovci iz Štor, zaostali pa niso lovci iz Šentjurga in Celja. Najboljši so prejeli praktične nagrade. Po uradnem delu tekmovanja pa so streljali na glinaste golobe tudi ostali pri-

sotni in med njimi je bilo nekaj odličnih strelcev. Pomembno je pohvaliti lovsko družino, ker je pripravila okusen srnjakov golaž. S tem so pripomogli k odličnem počutju obiskovalcev. Manjkalo pa ni dobre kapljice in osvežujočih pijač.

V popoldanskem času so se udeleženci pohoda sprehodili do počitniškega doma železarjev na Svetini, kjer jih je čakala glasba za ples. Pripravljene so bile specialitete na žaru in ražnju. Pohvala gre gostinski enoti, da so se gostje resnično lepo počutili.

Za prihodnje leto pa vabimo vse ostale, ki se pohoda niso udeležili, da si privoščijo to zadovoljstvo.

Nada B.

Proslava 25-letnice proizvodnje valjev

Lepo urejena in okusno okrašena hala obdelovalnice valjev je zadnje majske jutro pričakala delavce in vodstvo TOZD-II. Svečan ton proslavi so dajali številni gostje, predstavniki podjetja, družbeno-političnih organizacij in predstavniki potrošnikov valjev iz vse Jugoslavije, ki so se pridružili proslavljanju 25-letnice proizvodnje valjev v naši železarni. Jubilejni 50.000 valj, ki je krasil govorniški oder, je simboliziral prehojeno pot polno premaganih težav in doseženih uspehov, obenem pa predstavljal izdelek na katerega smo vsi ponosni saj si je pridobil zaupanje mnogih kupcev tako doma kot v tujini.

Iste misli so bile vpletene v govor vodje TOZD-II inž. Gorišek Cirila, ki je pozdravil vse navzoče, še posebej dolgoletne sodelavce in goste med katerimi je bil tudi inž. Janez Barborič, predsednik republiškega sveta sindikata. Vodja TOZD je orisal pomen proslave in poudaril vzorno in uspešno sodelovanje s potrošniki valjev, kar vse je pripomoglo skupno z lastnimi prizadevanji k doseganju takšnih uspehov.

Glavni direktor tov. Tugomer Voga, ki je prevzel besedo, je nanašal zgodovino proizvodnje valjev, tega sicer kratkega, toda obdobja polnega uspehov. Ob njegovih besedah smo se še enkrat spomnili koliko truda vseh je bilo vloženo v osvajanje ter stalno povečevanje proizvodnje in koliko sredstev je bilo vloženo. Poudaril je pomen proizvodnje valjev za naše gospodarstvo, saj smo z lastno proizvodnjo bistveno zmanjšali uvoz teh proizvodov. Še enkrat se je zahvalil vsem, ki so s svojim znanjem in prizadevanji pripomogli k uspehu.

Sledila je svečana podelitev diplom in plaket dolgoletnim sodelavcem, ki so od vsega začetka sodelovali pri proizvodnji valjev. Iz rok predsednika DS TOZD-II tov. Stefančič Vlada so prejeli zaslužena priznanja naslednji delavci: Boršič Avgust, Brdnik Jože, Gaber Ivan, Gajšek Franc, Goleč Marjan, Golež Jožefa, Golež Ivan, Gorišek Franc, Gradišnik Anton, Jager Emil, Jermol

Stane, Kovač Franc, Kozelj Bogdan, Lah Jože, Legvart Franc, Mulej Ivan, Novak Jože, Oset Jakob, Sruk Vladimir, Stopinšek Franc, Stefančič Ivan, Ternovšek Ivan, Tomplanc Angela, Trebovc Beno, Vuk Fanika in Zapušek Roman. Sijoča lica nagrajenih slavljencev so nam odkrivala skromnost teh ljudi, ki so toliko let vztrajali in se zaradi tega lahko tudi mi skupno z njimi veselimo doseženih uspehov.

Priznanja so prejeli tudi nekateri kupci naših valjev za uspešno sodelovanje in izkazano zupanje. Naj omenimo, da je pred samo proslavo bilo organizirano posvetovanje z navzočimi predstavniki potrošnikov, ki so se zanimali za naš nadaljnji razvoj. Naši strokovnjaki so odgovarjali na njihova vprašanja, ki so se večinoma nanašala na kvaliteto in uporabnost naših valjev.

Pogostitev članov kolektiva in gostov je bila priložnost za prijateljske pogovore in izmenjavo izkušenj. Stiski rok ob slovesu so poleg številnih izrečenih čestitk izražali željo, da bi ta marljivi kolektiv slavil še več takšnih delovnih zmag.

»Po atomski svetovni vojni.«
Moj sin, po izročilu je bila na tem mestu nekoč Železarna Štore. Bo že držalo, ker so med odpadke metali veliko železa.

Sklepi V. seje sveta ZK

Pri pregledu sklepov IV. seje Sveta ZK je svet ugotovil, da je večina sklepov realiziranih v veljavi pa ostanejo sklepi kot:

Sklep VI — ki govori o nagrajevanju.

Sklep XI — prijava honorarnih zaposlitev izven dela. Zahteva se, da kadrovski sektor ponovi poziv vsem članom delovne skupnosti.

Sklep XII: še nadalje ostajajo naloge družbenopolitičnih organizacij pri ustvarjanju pogojev in spremljanju delovanja samoupravne delavske kontrole.

Samoupravne delavske kontrole bi naj predvsem spremljale uresničevanje sklepov samoupravnih organov ter tako preprečevale sprejemanje sklepov, ki ne bi bili v skladu z našo interno zakonodajo oziroma bi kako drugače kršili naš samoupravni sistem. Predlaga se, da bi vsi člani samoupravne delavske kontrole dobivali sklepe samoupravnih organov.

Delovnim ljudem oziroma delovnim skupinam se posreduje ocena o delovanju samoupravne delavske kontrole.

NOSILEC NALOGE: Sekretarji OOKZ, predsedniki SDK, TOU.

Sklepi XIII: Svet ZK je zavzel stališče, in zadoljuje komuniste v TOU, da opravljajo delo za vse samoupravne organe predvsem, da za vse DS TOZD, OSS ter za odbore in DS na nivoju DO, opravljajo vse administrativne in ostale posle. Na osnovi poslovnik DS DO iz dela TOU tudi poslovnik DS TOZD in OSS.

ROK: čimprej.

SKLEPI V. SEJE

Sklep I:

Izdelati je program varčevanja in znižanja stroškov in ga predložiti DS TOZD in OSS v obravnavo.

NOSILEC NALOGE: vodja TOZD, vodje sektorjev, EOS.

ROK: 20. 7. 1975.

Sklep II

V zvezi z odlokom NB je izdelati pregled realizacije uvoza in izvoza. Stremeti je za tem, da izvršimo izvoz predvsem tistih izdelkov, ki ne prinašajo izgube. Sicer pa mora biti obveznost DO, da se najmanj kar je pokriva uvoz z izvozom. Na področju uvoza je z analizo ugotoviti, katere

surovine, rezervni deli itd. so neobhodno potrebni iz uvoza, za vse ostalo pa izkazati možnost nabave iz domačih virov.

NOSILEC NALOGE: komercialni sektor, vodje TOZD.

ROK: 20. 7. 1975.

Sklep III

Tekoče je spremljati likvidnost DO in izdelati program za zagotovitev likvidnosti v tekočem poslovnem letu.

NOSILEC NALOGE: likvidnostna komisija, vodje TOZD.

ROK: stalno.

Sklep IV

Z analizo se mora ugotoviti stanje pokritja investicij ter na podlagi tega programirati investicijsko dejavnost.

NOSILEC NALOGE: vodja sektorja SNG, vodja finančnega sektorja.

ROK: 30. 7. 1975.

Sklep V

Svet ZK ugotavlja, da je bil rebalansiran plan sprejet v maju, zato ne bi z ozirom na gospodarsko situacijo in nalogami v tem trenutku kazalo izdelati nov letni načrt, ampak je potrebno mesečne operative plane dopolnjevati z upoštevanjem programa varčevanja uvoza izvoza, lik-

vidnosti, investicij, zaposlovanja itd.

NOSILEC NALOGE: ekonomski organizacijski sektor. Sklep VI

Zaposlovanje je zmanjšati na minimum predvsem tam, kjer to ne vpliva na izvršitev planskih nalog v proizvodnji.

NOSILEC NALOGE: vodja kadrovskega sektorja.

Sklep VII

Izboljšanje delovnega reda na vseh področjih; izboljšanje porabe delovnega časa, odgovornejši odnos do materialnih in osnovnih sredstev, zmanjšanje izostankov, racionalna poraba časa na sejah in sestankih itd.

Svet ZK izpostavlja povečano dolžnost in odgovornost vseh vodilnih in vodstvenih delavcev ter članov ZK.

Sklep VIII

S povečanjem racionalizacij in inovacij ter s tehnološkimi ukrepi povečati uporabo znanosti v proizvodnji.

NOSILEC NALOGE: vodje TOZD, sektor za kakovost in razvoj.

Vse OOKZ oziroma sekretariati spremljajo uresničevanje gornjih sklepov neprenehoma.

Svet ZK
Železarne Store

Dejavnost komunistov v TOZD 114. panoge

Na podlagi sklepov IV. seje CK ZKS, ki je pred komuniste postavila zahtevo, da izdelamo poglobljeno oceno družbenoekonomskih in političnih razmer v TOZD za obdobje od aprila 1974, do konca maja 1975, smo komunisti sprejeli oceno na zadnji seji z dne 16. junija 1975.

Ocena kritično ugotavlja, kakšna je realna moč, vpliv in učinkovitost ZK pri odpravljanju težav v lastnih sredinah in usmerjanju celotne družbene aktivnosti v okviru nove ustave.

Ocena je razdeljena na tri poglavja in jo v skrajšani obliki posreduje.

A) Notranje partijsko življenje. Aktivnost komunistov v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih telesih in društvih. Odnos komunistov do kadrovske politike.

Ugotavljamo, da je odnos komunistov pozitiven do nalog, sprejetih v OOKZ, saj vsako nalogo sprejememo kot svojo obveznost in jo z vso zavzetostjo tudi rešujemo, seveda vsak po svojih zmogljivostih. Delež neaktivnih komunistov v OOKZ se je v zadnjem času zmanjšal. Skoraj vsi sodelujemo v samoupravnih organih in raznih delegacijah, ostali pa so in bodo sodelovali v izvrševanju akcijskega programa OOKZ TOZD proizvodnje 114. panoge. Akcijski program je terminsko razdeljen in določen, naloge v njem so jasno postavljene in jih sproti obravnavamo na sestankih OOKZ.

Delovanje komunistov v SZDL, krajevnih skupnostih in društvih je težje zasledovati, ker živimo v različnih občinah, vendar pa po znanih podatkih to delovanje ni zadovoljivo. Vsi komunisti se zavedamo, da je naše mesto v

SZDL, sindikatih, ZB, ZSMS ter drugih društvih in da moramo aktivno delovati v teh organizacijah. Vsak se vključuje po svoji lastni zavesti, vendar je to vključevanje manjše, ker za neaktivnost ni nobenih ukrepov. Doslej za večjo angažiranost nismo dosti naredili, čeprav smo sproti opozarjali na ta problem, zato se bomo v prihodnje temu problemu bolj posvetili.

Vodilni delavci — komunisti tekoče uresničujemo dogovorjene naloge, v nasprotnem primeru jih kličemo na odgovornost.

Na občutljive, življenjsko pomembne probleme in naloge, ki jih imajo posamezniki in OOKZ, reagirajo večinoma posamezniki, včasih pa se reakcija razširi tudi na celotno članstvo OOKZ. Ugotavljamo pa, da je to premalo, zato bomo morali tem problemom v prihodnje posvečati večjo pozornost.

Sprejem novih članov v ZK poteka po komisiji, ki pa ni pokazala zadovoljivih rezultatov. Zato bo treba na tem področju narediti kvalitetnejši premik in z novim načinom dela doseči to, da sprejem ne bo kampanjsko zbiranje novih članov, ampak da bo vsak član čutil, da je to njegova potreba.

Idejno-politično usposabljanje članov ZK je organizirano na sestankih OOKZ, kjer dobimo informacije o političnih dogodkih doma in po svetu. Nadalje sledi usposabljanje na organiziranih seminarjih za novospregate člane, na raznih prireditvah, med tem, ko se individualno vsak komunist usposablja po raznih glasilih, predvsem po časopisu »Komunist«, katerega dobivajo vsi.

V SIS se vidi velika aktivnost in uspešno delovanje komu-

nistov, predvsem na sestankih delegacije in na javnih razpravah.

O vlogi in delu v krajevnih skupnostih se dogovarjamo v okviru OZD, prav tako se v tem okviru tudi rešujejo problemi in želje krajevnih skupnosti. O njihovih potrebah in problemih smo sproti seznanjeni, saj le tako lahko zagotovimo uspešno sodelovanje in reševanje problemov naših članov TOZD proizvodnje 114. panoge.

Prav tako smo komunisti sodelovali pri uresničevanju koncepta SLO na nivoju OZD in s tem dali velik delež k hitrejšemu razvijanju obrambnih priprav.

Pri kreiranju kadrovske politike sodelujemo in imamo določen vpliv, vendar bomo v prihodnje posvetili večjo pozornost pri izbiri pravih ljudi za pravo delovno mesto. Ugotavljamo, da smo z nekaterimi izjemami dovolj radikalno ukrepali in vplivali na kadrovske razmere v TOZD.

Na razne polresnice, obrekovanja, namigovanja, podtikanja itd., ki se pojavljajo v posameznih sredinah, reagiramo pravilno, saj stvari najprej razčistimo in jih nato obravnavamo resnične, takšne kot so.

B) Razvoj samoupravnih družbenih odnosov na temelju nove ustave

Sekretariat in OOKZ sta večkrat na svojih sejah obravnavala vprašanja uresničevanja nove ustave. Problematika o tem je bila nakazana, predvsem glede delovanja raznih samoupravnih organov. Lahko rečemo, da smo dosegli določene uspehe, vendar nas čaka na tem področju še veliko dela.

Člani ZK po delovnih skupinah in raznih samoupravnih organih zagovarjajo stališča, sprejeta na sestankih OOKZ in tako vplivajo na kvalitetnejšo odločitev.

V zadnjem letu se je položaj delavca v TOZD bistveno spremenil. Čutijo se nekatere spremembe, kot so:

— večji vpliv na delitev sredstev oziroma rezultatov dela,

— dana je možnost obravnavanja in sprejemanja letnega, srednjeročnega in dolgoročnega načrta,

— delavec odloča o spremembah statuta, o raznih samoupravnih aktih in pravilnikih.

Določila samoupravnih sporazumov in ostalih aktov v TOZD se v redu uresničujejo. Včasih pa se najdejo tudi posamezniki ali skupine, ki še vedno težijo po ohranitvi starih odnosov. To so predvsem tisti, ki se niso mogli prilagoditi novim odnosom ali pa jih je prizadela reorganizacija. Ta pojav se opaža pri nekaterih vodilnih in vodstvenih delavcih.

Glede delovanja SDK je bilo že veliko povedanega in napisanega. Pri ugotavljanju vzrokov za nezadostno aktivnost se pojavlja nezainteresiranost članov v TOZD, nekatere neurejene poslovne razmere in dejstvo, da je problem razčiščen že prej, preden pride do komisije.

C) Družbeno-ekonomski položaj TOZD s posebnim poudarkom na politiko gospodarske stabilizacije.

Trenutni položaj TOZD lahko ocenimo kot ugoden. Prisotna je visoka delovna moralna, spremljana in obravnavana so vsa družbena dogajanja v okviru sprovanja novih ustavnih določil, posebno pa se čuti aktivna dejavnost družbenopolitičnih organizacij.

(Dalje na strani 11)

Srednjeročni program razvoja železarne za obdobje 1976-1980

UVOD

Pri oblikovanju ciljev in nalog razvoja v Železarni Štore v naslednjem petletnem obdobju upoštevamo novo ustavo in družbeno-politične dokumente, ki jih je naša družbena skupnost sprejela v zadnjem obdobju. Na teh osnovah in potrebnem hitrejšem reševanju strukturnih neskladij v slovenskem gospodarstvu sloni razvoj črne metalurgije v Sloveniji in se kot tak vključuje tudi v razvojni koncept jugoslovanske črne metalurgije. Pomankanje jekla kot temeljnega reprodukcijskega materiala in nekaterih drugih proizvodov metalurgije vpliva neposredno na razvoj kovinsko predelovalne industrije, posredno pa tudi na razvoj ostale industrije. Zato bo potrebno in nujno, vsklajevanje razvojnih programov vseh panog gospodarstva z družbenim dogovarjanjem in samoupravnim sporazumevanjem za uresničenje optimalno vsklajenih proizvodnih rešitev in maksimalnih možnosti pokrivanja materialnih potreb.

Osnovna organizacija razvoja slovenskih železarn, kakor tudi Železarne Štore, je v zadevi kvalitetnih in plemenitih jekel finalizacije ter nadaljnih proizvodov.

Ob takšni usmeritvi se vključuje srednjeročni razvojni program Železarne Štore z izgradnjo novih proizvodnih kapacitet, nadaljnjo modernizacijo tehnoloških procesov ter postopnim opuščanjem zastarelih in manj rentabilnih proizvodnih obratov.

Razvojni program Železarne Štore mora uresničiti v srednjeročnem petletnem obdobju 1976-1980 predvsem naslednje cilje:

- zaokrožiti proizvodne in predelovalne kapacitete na področju jekla na takšne optimalne pogoje, ki bodo zmanjšali potrebno nabavo surovega jekla iz domačih ali inozemskih virov na minimum in jo v celoti odpravili
- osvojiti kvalitetno in dimenzijsko najkvalitetnejši in najrentabilnejši proizvodni program valjanega jekla z širitvijo asortimanov vzmetnih jekel specialnih gradbenih profilov in drugih specialnih profilov s povečanjem deleža vlečenega in brušenega jekla,
- razširiti livarske proizvodne kapacitete na podlagi lastnih surovinskih baze, z uporabo tekočega surovega železa z uvajanjem sodobnejših tehnoloških procesov in povečanjem deleža nodularne litine,
- na livarskih izdelkih povečati obdelavo in finalizacijo s prehodom na izdelavo sestavov in strojnih naprav ter zožiti proizvodni asortiman, ki pogojuje večjo produktivnost in rentabilnost proizvodnje,
- odpraviti ozka grla v proizvodnji z večjo stopnjo mehanizacije in avtomatizacije ter s tem zmanjšati število ljudi na težkih fizičnih delovnih mestih,
- s pričetkom obratovanja novih jeklarskih in valjarskih kapacitet, ukiniti obratovanje stare jeklarne in valjarne z namenom povečati produktivnost dela in znižati proizvodne stroške,
- zadržati ugoden trend mednarodne blagovne menjave z upoštevanjem izvoza v višini vsaj 15 % letne realizacije ter pospeševati možnosti večjega sodelovanja z deželami v razvoju,
- skrbeti za nadaljnjo izgradnjo vseh oblik družbenega standarda delavcev, ki se mora pokazati še zlasti v povečani stanovanjski izgradnji za uspešnejše reševanje stanovanjskih problemov zaposlenih delavcev in ustvarjanje pogojev za pridobivanje potrebne delovne sile,
- posvetiti večjo pozornost zaščiti okolja in varstvu narave kot pomembnemu pogoju za zdravo življenje in delo.

Za uresničenje navedenih razvojnih zahtev ter planirane skupne in blagovne proizvodnje, bo v tem obdobju potrebno investirati v naše obrate velika finančna sredstva. Investicije v okviru 47. natečaja za izgradnjo in rekonstrukcijo podjetja v tekočem srednjeročnem obdobju (1971-1975) so v celoti zaključena.

Do konca leta 1975 bo tudi obrat za proizvodnjo traktorjev dograjen. Izračunana višina sredstev za razvoj od leta 1976 do 1980 kaže potrebo po 2.014 milijonih dinarjev, od tega 1.468 milijonov dinarjev za osnovna in 546 milijonov dinarjev za obratna sredstva. Za pokritje tako velike naložbe bo Železarna Štore sodelovala z lastno udeležbo v višini 41 %.

Določen del sredstev za nove naložbe pričakujemo na osnovi samoupravnega sporazumevanja in zakonskih obveznosti o združevanju sredstev proizvodnih organizacij združenega dela ter organizacij združenega dela, ki se bavijo s prometom proizvodov in storitev, pa tudi s koriščenjem bivšega državnega kapitala, ki je namenjen za razširitev proizvodnih zmogljivosti v črni metalurgiji. Za uvozno opremo predvidevamo koriščenje inozemskih komercialnih kreditov. Delno pa bodo pri financiranju SRP sodelovale domače banke v okviru njihove poslovne politike.

Nova investicijska sredstva se vlagajo z namenom, da dosežemo materialno vsklajeno in ekonomsko optimalno zaokroženo proizvodno celoto Železarne Štore, ki se kaže v postopnem premiku v kvaliteto s specializacijo proizvodnje z jeklarsko zmogljivostjo 210.500 ton surovega jekla in 59.000 ton različnih ulitkov. Tako obširna investicijska vlaganja pa morajo vsekakor najti svoj odraz v izboljšanju finančnega rezultata. Pričakujemo, da se bo celotni dohodek povečal od 1.091 milijonov dinarjev planiranih v letu 1975 na 3.115 milijonov dinarjev

v letu 1980, kjer je vključena tudi proizvodnja traktorjev. Uspešnost kažejo drugi podrobnejši ekonomski kazalci, ki so razvidni iz priložene strukture gospodarjenja po končanem sred. obdobju.

TEMELJNI CILJI IN STRATEGIJA RAZVOJA

Na plavžu planiramo povečanje proizvodnje od 47.000 ton na 55.000 ton. Proizvajali bomo specialno sivo surovo železo za livarne (SG Sp) in specialno surovo železo za noduliranje (SG N). Za realizacijo tega programa bomo investirali v drugo sinterno ponvo, nova transportna sredstva in drugo opremo, ki je potrebna za tak obseg proizvodnje.

Poleg te investicije planiramo še nabavo mešalca za homogenizacijo surovega železa kapacitete 400 ton, torpeda za prevoz surovega železa v livarne katero bo omogočalo uporabo tekočega vložka, čistilne naprave in drugo manjšo opremo za plavž in aglomeracijo. Za pokrivanje valjarskih kapacitet mora jeklarna povečati proizvodnjo jekla na 210.500 ton.

Za proizvodnjo jekla imamo sedaj na razpolago dva agregata: Siemens-Martin peč, ki je pričela obratovati leta 1913 in elektro obločno peč, ki je pričela obratovati leta 1973.

Zaradi zastarelosti in izredno slabega stanja, visokih stroškov proizvodnje in drugih negativnih pokazateljev bomo morali ustaviti obratovanje Siemens-Martin peči v letu 1977.

Zato smo se odločili za izgradnjo druge elektro obločne peči iz sledečih razlogov:

- nabava gredic iz uvoza, ali SZ močno zmanjšuje finančni rezultat poslovanja in ovira samostojen kvalitetni razvoj in prodajno politiko,
- nabavna cena gredic je mnogo višja od lastne cene gredic proizvedenih v lastni jeklarni,
- na tržišču ni na razpolago legiranih jekel, ampak se prodajajo le viški konstrukcijskih in ogljikovih jekel.
- V valjarnah povečujemo proizvodnjo od 117.000 ton na 190.000 ton. Na ta način bomo doma predelali celotno količino surovega jekla.

Program bo usmerjen na proizvodnjo kvalitetnih in plemenitih jekel in to iz razloga — za pokrivanje nadaljnje lastne hladne predelave in pokrivanje potreb naših dosedanjih kupcev.

Za realizacijo tega programa po količini in kvaliteti bo potrebno obstoječe valjarske kapacitete rekonstruirati in modernizirati.

Na osnovi analize trga, in to predvsem proizvodnega programa naših dosedanjih kupcev — avtomobilska industrija, avtoelektrika — planiramo s tem programom povečanje proizvodnje v jeklovleku na 15.000 ton, za kar bo potrebno nabaviti ustrezno opremo.

V livarnah se povečuje proizvodnja na 59.000 ton ulitkov, od katerih bo 11.000 ton obdelanih.

- proizvodnja ulitkov iz nodulirane litine se bo povečala od 2.535 ton na 17.700 ton.
- pri valjih se proizvodnja neobdelanih valjev poveča od 3.392 ton na 10.300 ton. Povečanje je povezano z zmanjšanjem proizvodnje kokila, intenzivnim osvajanjem tržišča po količini in kvaliteti in povečano porabo valjev z ozirom na povečan obseg proizvodnje valjanih izdelkov po srednjeročnem načrtu UJŽ,
- proizvodnja sive litine se ne povečuje, spremeni pa se asortiman proizvodnje v korist bolj zahtevnih ulitkov z nižjo težo in večjo stopnjo kompliciranosti,
- celotna proizvodnja livarne bo oskrbovana s tekočim vložkom iz plavža.

Program mehanske obdelave je usmerjen v finalizacijo ulitkov lastnih livarn, oziroma v izdelavo sestavov in podsestavov.

- proizvodnja obdelanih valjev se poveča od 1978 ton leta 1974 na 6.000 ton leta 1980,
- proizvodnja obdelanih ulitkov iz nodularne in sive litine se poveča od 711 ton na 5.000 ton

Na osnovi delitve programa z FIAT-om bomo proizvajali 2 tipa traktorjev in to:

- tip 300 s 28 KS in
- tip 350 s 40 KS

z vsemi svojimi izpeljankami za potrebe jugoslovanskega in FIAT-ovega tržišča v približnem razmerju 50 : 50.

V energetiki, vzdrževanju in drugih spremljajočih dejavnostih planiramo vse potrebno za nemoteno obratovanje in planiran obseg proizvodnje po tem načrtu.

- pri energiji predvidevamo dodaten vir energije — zemeljski plin, povečano nabavo kisika, daljnovid in stikališče za drugo obločno peč itd.,
- za vzdrževanje moramo postaviti novo mehnično delavnico in nabaviti stroje in drugo opremo za povečan obseg vzdrževanja,
- nabaviti moramo nova transportna sredstva — kamione kontejnerje itd.,
- urediti skladišče nabave,
- nabaviti odpraševalne in čistilne naprave,
- nabaviti potrebno opremo za tekoče preizkave in raziskave.

V skupni realizaciji se giblje delež izvoza, v obdobju 1976-1980 od 16,4 % do 18,3 %.

V celotnem dohodku, ki bo po predvidevanjih do leta 1980 narasel na 3.115.161 tis. din, bo znašala interna realizacija 46.436 din ali 1,5 %.

V skupni amortizaciji se bo gibal delež nad predpisano stopnjo od 33 % v letu 1976 do 42 % v letu 1980 delež skupne amortizacije v celotnem dohodku pa se bo gibal od 8 % do 11,1 %.

Zakonske obveznosti se bodo v srednjeročnem obdobju večale iz leta v leto zaradi večanja števila zaposlenih in ostanka dohodka, s čimer se večja tudi davek iz dohodka.

Osební dohodek

Masa sredstev za OD se bo večala v skladu z večanjem števila zaposlenih in spremembo kvalifikacijske strukture v letih 1976-1980. Osnova za izračun mase OD po letih so OD predvideni za leto 1975.

Ostane dohodka se bo večal skozi vsa leta zaradi porasta realizacije, predvsem pa bo vplivala na višino ostanka dohodka: lastna proizvodnja surovega jekla, boljši asortiman, večja finalizacija proizvodov in proizvodnja traktorjev. Zaradi novih naložb se bo znižal delež invest. vzdrževanja in rednega vzdrževanja, kar vse pozitivno vpliva na ugoden rezultat. Ostanek dohodka se bo delil po predpisanih stopnjah in osnovah na sklade OZD in obvezna posojila ter plasmaje. Prosti del poslovnega sklada se bo pojavljal kot vir denarnih sredstev v gotovinskem toku.

Kot vir sredstev smo upoštevali lastna sredstva, amortizacije in poslovne sklade, ter predvidene nove kredite in sovlaganja za inv. v osnovna sredstva ter delno v trajna obratna sredstva. Zaradi večje proizvodnje se bodo večali tudi kratkoročni krediti za obratna sred-

stva, vendar se bodo potrebe po kratkoročnih kreditih v letu zmanjšale, zaradi večanja ostanka dohodka.

Povečanje obratnih sredstev izhaja iz potreb po teh sredstvih, zaradi večje proizvodnje in prodaje. Zaradi prodajnega obsega poslovanja, večjih naložb v poslovni sklad, se bodo večale tudi dolgoročne naložbe.

Dolgoročne naložbe se bodo v posameznih letih povečale zaradi večjih obveznosti za posojila nerazvitim področjem, za posojila skladi skupnih rezerv in OZD. Upoštewane so tudi naložbe za plinski sistem.

Zaradi večjega obsega proizvodnje bo ustrezno naraščala tudi vrednost zaloga materiala nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov. Poslovne terjatve predstavljajo sredstva vezana pri kupcih in se bodo zvišale z rastjo realizacije. Zaradi novega asortimana se bo skupna vezava dni zmanjšala.

Ostala poslovna sredstva vsebujejo denarna sredstva na žiro račun, menice, čeke in druge vrednostne papirje. Predvidena je porast teh sredstev v skladu z dvigom celotnega dohodka.

Zaposlenost se bo v obdobju 1976-1980 večala s povprečno stopnjo rasti 2,3 % letno. Predvidena stopnja rasti zaposlenosti je nižja od zahtevane v smernicah srednjeročnega programa SR Slovenije, kjer se predvideva 3 % rast zaposlenosti. Nekoliko nižja stopnja rasti zaposlenosti bo možna zaradi predvidene modernizacije, boljše organizacije. Kvalifikacijska struktura zaposlenih se bo izboljšala.

Kazalci uspešnosti poslovanja

Povečala se bo rentabilnost, produktivnost in ekonomičnost OZD. Družbeni produkt se bo v obravnavanem obdobju povečal za 95 %, DP/zaposl. pa za 7,4 %. V dohodku se bo večal delež ostanka dohodka povečevale se bodo pogodbene obveznosti.

EKSTERNA REALIZACIJA

v 000 din

Table with columns for years 1976, 1977, 1978, 1979, 1980 and rows for various products like SG Sp, valj, palik-jeklo, etc.

INVESTICIJE PO SREDNJEROČNEM PROGRAMU

Table with columns for years 1976, 1977, 1978, 1979, 1980 and rows for investment types like plovišča, jeklarne, valjarne, etc.

BILANCA STANJA

v 000 din

Table with columns for years 1976, 1977, 1978, 1979, 1980 and rows for Aktiva and Pasiva categories.

DELEŽ IZVOZA V SKUPNI REALIZACIJI

v 000 din

Table showing export share in total realization for various years and categories.

DELEŽ V BLAGOVNI PROIZVODNJI

v 000 in izvoza

Table showing share in commodity production for various years and categories.

IZPIS ZAPOSLENIH

v 000 din

Poslovalna	1976			1977			1978			1979			1980		
	Štev.	čas	izdatki	Štev.	čas	izdatki	Štev.	čas	izdatki	Štev.	čas	izdatki	Štev.	čas	izdatki
fabrika	800	6.177	4.940	500	6.177	3.000	500	6.200	3.000	500	7.280	4.284	500	7.200	4.500
obdel. vajz.	800	27.500	13.700	500	27.500	23.700	500	27.500	23.700	500	27.500	16.930	500	27.500	16.200
stroj. material.	450	11.200	4.997	450	11.200	5.000	500	11.200	5.000	500	11.200	5.000	500	11.200	5.000
poslovanje litina	200	15.500	5.000	200	15.500	5.000	200	15.500	5.000	200	15.500	5.000	200	15.500	5.000
	3.350		27.713	1.650		40.108	1.650		40.108	1.650		40.108	1.650		40.108

MATERIJALNI ŠTORSKI

	1976	1977	1978	1979	1980
Skupaj materialni stroški	1.231.181	1.474.263	1.742.491	1.950.845	2.109.801
Stroški materiala	1.045.893	1.272.182	1.487.338	1.660.737	1.775.491
Energijska	123.830	128.654	163.746	185.621	216.372
Skupaj vdrževanje	43.565	53.253	60.545	69.018	77.110
Skupaj transport	17.903	20.174	30.362	35.469	40.808

ZAPOSLENI

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Plevč	109	112	112	112	112	112
Jeklarna I	104	104	104 I.pol.	-	-	-
Jeklarna II	140	140	140 I.pol.	176	176	176
			176 II.pol.			
Valjarna I	297	217	217	-	-	-
Valjarna II	202	210	217	228	237	245
Valjarna III	-	-	-	80	80	80
Jeklovlek	60	64	68	78	84	84
Vodstvo TOZD I	12	16	16	19	19	20
TOZD I	924	863	702	693	708	717
Livarna I	218	221	221	230	236	240
Livarna II	290	294	294	294	294	294
Livarna III	-	-	-	80	80	80
Hamotna	19	19	22	22	22	22
Vodstvo priprave 117	21	25	30	37	37	37
MO	196	233	268	300	313	326
Vodstvo priprave MO	15	18	20	22	22	22
TOZD II	759	610	855	985	1.004	1.021
TOZD III energetika	112	120	125	135	149	155
TOZD IV vdrž vanje	556	576	650	690	710	720
TOZD V	118	125	131	140	148	157
TOZD VI	65	65	68	73	77	80
Vodstvo	6	7	7	7	7	8
sekretariat	68	76	83	90	90	90
SOB	22	30	32	35	37	40
SOH	58	65	68	70	68	65
sektor za kakovost in razvoj	138	155	170	175	180	185
Komercialna	86	90	94	96	98	100
finančni	57	62	66	66	66	66
kadrovski	21	24	24	26	26	26
SKUPAJ OSS	456	509	544	565	572	580
O Z D	2.990	3.068	3.077	3.281	3.364	3.430
traktorji	5	240	266	266	266	266
SKUPAJ O Z D	2.995	3.308	3.343	3.547	3.630	3.696

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA

	1976	1977	1978	1979	1980	1980 1976
I. Renatabilnost v %						
1. ostanek dohodka vložena sredstva	6,9	8,6	9,3	9,2	8,4	119
2. ostanek dohodka celovni dodatek	4,7	6,3	7,6	7,2	6,9	147
II. Produktivnost v milj. din						
1. dohodek štev. zaposlenih	0,113	0,130	0,152	0,171	0,178	157
2. bruto OD štev. zaposlenih	0,062	0,062	0,062	0,062	0,062	100
III. Ekonomičnost v %						
1. dohodek mater. stroški	30,6	29,6	31,1	31,9	31,2	102
2. celotni dohodek mater. stroški	141,9	139,0	143,5	146,1	147,7	104
IV. Struktura dohodka %						
1. pogodbene obvez.	13,5	12,6	14,2	20,9	22,6	167
2. zakonske obveznosti	9,5	9,7	9,8	9,5	9,7	102
3. osebni dohodki	55,2	48,1	41,1	36,6	35,3	64
4. ostanek dohodka	21,8	29,6	34,9	33,0	32,4	149
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
V. Družbeni produkt v milj. din						
1. družbeni produkt	516	575	758	899	1.005	195
2. družbeni produkt štev. zaposlenih	0,156	0,172	0,214	0,243	0,272	174

GOTOVINSKI TOK

000 din

	1976	1977	1978	1979	1980
VIRI SREDSTEV	366.752	596.668	745.897	575.023	620.541
2.1 amortizacija	139.770	139.371	216.002	275.681	347.189
2.2 poslovni sklad	6.902	67.606	104.295	159.072	181.658
2.3 odobreni kred. in sovlag.	193.672	367.544	388.196	110.648	69.040
2.4 vrnjena depoziti, prip. posojila	500	520	530	540	550
2.5 povečanje kratkoroč. kred.	25.908	21.627	36.873	29.082	22.104
PORABA SREDSTEV	493.471	662.010	626.116	611.496	511.109
2.6 odplačilo kreditov	46.245	46.396	36.878	34.777	36.537
2.7 investicije v osnovna sred.	189.565	392.640	348.040	176.105	72.250
2.8 povečanje obrat. sred.	179.529	126.969	91.704	171.326	118.323
2.9 redna zamenjava	50.000	60.000	60.000	60.000	60.000
2.10 nova odplačila kred. po SRP	9.144	13.682	40.000	117.112	165.064
2.11 povečanje dolg. naložb in ostalih obvez.	18.988	22.323	49.494	52.176	58.935
Razlika letna	- 126.719	- 65.342	119.781	- 36.473	109.432
Razlika kumulativna	- 126.719	- 192.061	- 72.280	- 108.753	679

STRUKTURA ZAPOSLENOSTI

	1976		1980	
	Štev.	%	Štev.	%
ozki profil 1	310	9,4	300	8,1
ozki profil 2	760	22,9	841	22,8
ozki profil 3	970	29,3	1.040	28,1
s poklicno šolo	840	25,4	1.000	27,1
s srednjo šolo	340	10,3	390	10,5
z višjo šolo	45	1,4	70	1,9
z visoko šolo	43	1,3	55	1,5
S k u p a j	3.308	100,0	3.696	100,0

FORMIRANJE IN DELITEV OD

	1976	1977	1978	1979	1980
1.1 ekster. real. ocn. proizv.	1.702.739	2.006.928	2.445.929	2.792.795	3.055.725
1.2 ekster. real. storitev	15.000	15.000	14.000	13.000	13.000
1.3 skupaj ekster. real.	1.717.739	2.021.928	2.459.929	2.805.795	3.068.725
1.4 interna realizacija	29.385	27.743	40.108	43.975	46.436
1.5 CELOVNI DOHODEK	1.747.124	2.049.671	2.500.037	2.849.770	3.115.161
1.6 materialni stroški	1.231.181	1.474.263	1.742.491	1.950.845	2.109.801
1.7 amortizacija	139.770	139.371	216.002	275.681	347.189
1.8 DOHODEK	376.173	436.037	541.543	623.244	658.171
1.9 pogodbene obveznosti	50.887	54.883	76.743	130.273	149.040
10.1 obratni od kreditov	42.983	44.115	62.983	114.726	132.488
1.9.2 ostale pog. obv.	7.904	10.768	13.760	15.547	16.532
1.10 zakonske obveznosti	35.445	42.090	53.065	59.089	63.515
1.10.1 prip. od bruto OD	22.414	22.651	24.033	24.596	25.043
1.10.2 prip. za izobražev.	7.953	12.197	18.521	22.111	24.715
1.10.3 davek na dohodek	4.001	6.135	9.317	11.122	12.432
1.10.4 ostale zak. obvez.	1.077	1.107	1.194	1.260	1.325
1.11.1 vključeni OD	207.732	209.928	222.732	227.952	232.092
OSRANKE DOHODKA	82.109	129.136	189.003	205.930	213.544
1.12 kredit razsvit.	4.500	6.253	9.111	12.151	15.392
1.13 posojilo železnice	1.314	2.066	3.024	3.295	3.417
1.13 na rep. rezerve	4.106	6.457	9.490	10.294	10.677
1.14 rezervni sklad	3.403	3.983	7.000	8.500	9.532
1.15 sklad skupne porabe	11.100	20.858	22.931	15.777	19.588
1.16 poslovni sklad	51.686	83.539	130.488	147.913	146.974
1.17 SR sovlaganje	6.000	6.000	7.000	8.000	8.000

VLOGA IN POMEN STANDARDIZACIJE

1. Vloga standardizacije v nadaljnjem razvoju gospodarstva

Vloga standardizacije v napredku gospodarstva je pojasnjena v resoluciji o gospodarskem razvoju SR Slovenije za leto 1974 in v dokumentu Temelji skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije do leta 1985. Potreba po razvoju standardizacije je omenjena za področja kovinske in elektro industrije ter za sisteme energetike, transporta in PTT.

Da je standardizacija element naše gospodarske politike, kaže tudi najnovejši razvoj koordinacije medsebojnega sodelovanja nevrščenih dežel na področju znanosti in tehnologije, za katero se je Jugoslavija skupno z Alžirijo odločila na alžirski konferenci nevrščenih dežel.

Vse razvitejše države na Vzhodu in na Zahodu se zavedajo pomena standardizacije, zato ni slučaj, da dajejo ob začetku vsakega tesnejšega medsebojnega sodelovanja prioriteto usklajevanju nacionalnih standardov vseh zainteresiranih držav.

Ker želimo naše gospodarstvo razvijati na racionalnejši podlagi, ga želimo tesneje povezati z gospodarstvi drugih dežel in s tem se aktivneje vključevati v mednarodno delitev dela.

V federativnem sistemu politične ureditve naše države je pomembno vprašanje, kakšno vlogo oziroma pristojnosti naj ima standardizacija na nivoju republik in pokrajin. Izdajanje kakršnikoli republiških standardov je v nasprotju z ustavo in v nasprotju z načelom enotnega tržišča na območju celotne Jugoslavije.

Kot primer koordinacije standardizacije na nivoju republike je dolgoletna dejavnost Komisije za standardizacijo pri Gospodarski zbornici SR Slovenije.

Z novim zakonom o organizaciji zveznih organov je pristojnost izdajanja tehničnih predpisov — tehničnih normativov prenesena na Jugoslovanski zavod za standardizacijo. Doslej so se namreč izdajali tehnični predpisi (v novejšem času pravilniki) povsem neodvisno od standardov, kar je dovedlo do mnogih neskladij in celo do kontradikcij, ki so imele v gospodarstvu neljube in škodljive posledice.

Ena osnovnih pomanjkljivosti dosedanjega sistema naše standardizacije je v tem, da nimamo v vseh panogah formiranih stalnih komisij, ki naj bi ne samo sestavljale osnutke novih JUS standardov, ampak naj bi spremljale tudi njihovo uvajanje in uporabo v praksi. Zato je kot predlog novega zakona o standardizaciji podana ustanovitev stalnih komisij oziroma tehniških odborov, ki naj bi se formirali kot zrealna slika mednarodnih tehniških odborov ISO. S tem bi omogočili našim najboljšim strokovnjakom aktivno udeleževanje tudi v mednarodni standardizaciji.

Iz analize in problematike stanja standardizacije v SFRJ je razvidna močna zastarelost in neusklajenost JU standardov z mednarodnimi standardi. To je brez dvoma posledica nezadost-

nega pojmovanja pomembnosti mednarodne standardizacije za mednarodno menjavo blaga, za mednarodno delitev dela in za tehnično sodelovanje.

2. Naloge standardizacije pri preizkušanju in atestiranju proizvodov

Naloge standardizacije, zlasti pa izreden vzpon mednarodne delitve dela v zadnjih petnajstih letih pa so zahtevali od standardizacije da razširi svoj program dela tudi na izdajanje standardov, predpisov, specifikacij in kriterijev za preizkušanje kakovosti, varnosti, uporabnosti in zanesljivosti.

Na področju preizkušanja in atestiranja proizvodov je osnovna naloga standardov, da predpisujejo minimalne zahteve, ki jih morajo materiali, polizdelki in končni izdelki izpolnjevati. Pogosto je njihova naloga tudi v tem, da predpisujejo način odzemanja vzorcev, način preizkušanja, merilne metode in postopke, preizkuse in vplive okolja, v posebnih primerih pa tudi instrumente in aparature. Standardi iz te skupine omogočajo enoten način preizkušanja, enotno ocenjevanje lastnosti in ugotavljanje nivoja kakovosti v različnih laboratorijih neodvisno od kraja preizkušanja, kakor tudi potrebno ponovljivost preizkusov.

Na področju preizkušanja in atestiranja proizvodov se delo mednarodnih organizacij za standardizacijo razvija predvsem v naslednjih smereh:

— poenotenje osnovnih zahtev, ki jih morajo industrijski proizvodi izpolnjevati zlasti z stališča varnosti, zanesljivosti, uporabnosti in varstva okolja;

— poenotenje preizkusnih postopkov in metod, referenčnih vrednosti vplivnih veličin, načina in zaporedja izvajanja preizkusov ter navajanja merilnih rezultatov;

— medsebojno priznavanje preizkusov, opravljenih v pooblaščenih laboratorijih;

— formiranje nadnacionalnega sistema atestiranja ter izdajanje mednarodno veljavnih atestov oziroma certifikatov.

Doslej je na tem področju dosegla največ uspehov Mednarodna komisija za pravila za atestiranje električnih izdelkov (CEE), ki je že pred nekaj leti uvedla za električne izdelke široke potrošnje in instalacijski material mednarodni sistem atestiranja teh izdelkov z gledišča varnosti pred električnim udarom in požarom v okviru svoje specializirane organizacije. V ta sistem je vključena že večina evropskih držav.

Mednarodna elektrotehnična komisija (IEC) je doslej izdala celo vrsto priporočil, oziroma mednarodnih standardov, ki vsebujejo zelo podrobne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati posamezni elementi, podsestavi oziroma končni izdelki, kot tudi preizkusne postopke in metode za preizkušanje, medtem ko je samo preizkušanje prepuščala svojim nacionalnim komitejem.

Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) je zaupala

reševanje atestiranja proizvodov ter pripadajoče formiranje mednarodnega sistema posebnemu odboru za atestiranje.

Gospodarska komisija za Evropo (ECE) pri Organizaciji združenih narodov je pri obravnavi problema, kako odstraniti ovire v mednarodni trgovini, ugotovila, da predstavljajo eno največjih ovir razlike v tehničnih zahtevah, t. j. različni standardi in tehnični predpisi v posameznih državah, ki jih kljub prizadevanju mednarodnih organizacij za standardizacijo (ISO, IEC) oziroma za atestiranje (CEE) še vedno ni uspelo popolnoma odpraviti. Ugotovili so, da je treba v prihodnje nacionalne standarde in tehnične predpise čimbolj poenotiti in uskladiti z mednarodnimi ter doseči medsebojno priznavanje preizkusov ustreznosti.

V naši državi smo lastno standardizacijo uvedli po osvoboditvi, in sicer takoj kot državni organ oziroma federacija. Delo za standardizacijo je do 1. 1973 potekalo na temelju zakona, ki je izšel leta 1961 in ki ga je 1. 1974 nadomestil novi, z ustavnimi dopolnili oziroma z novo ustavo usklajeni zakon.

3. Sodelovanje Jugoslavije v mednarodni standardizaciji

Glede na organizacijo mednarodne standardizacije bomo izvajanja razdelili v tri skupine:

1. sodelovanje v svetovnih organizacijah (ISO, IEC),
2. sodelovanje v regionalnih organizacijah (SEV in CEN),
3. sodelovanje z državami v razvoju.

ad 1) Znano je, da mednarodna delitev dela zavzemata iz lena menjava blaga in mednarodna v leto večji obseg. To dvojje je možno uspešno razvijati le v primeru, če veljajo v vseh sodelujočih državah iste tehnične osnove.

Nasprotno temu pa ima večina držav svoje lastne standarde in druge tehnične predpise, s katerimi so določene dimenzije in funkcionalne lastnosti posameznih izdelkov, pa tudi metode za njihovo preizkušanje. Ker pa velja logično pravilo, da morajo izdelki ustrezati standardom dežele, ki jih kupuje za svojo uporabo, morajo proizvajalci — izvozniki prilagajati svoje izdelke standardom države — uvoznice. To pomeni proizvodnjo izdelkov v več variantah zgolj zaradi razlik v standardih. Posledica tega je seveda zmanjšanje proizvodnih serij in podražitev izdelkov. Logično je, da na ta način postanejo različni standardi tehnična ovira pri medsebojnem trgovanju; število standardov, ki se v svojih zahtevah razlikujejo pa gre v tisoče.

Elektrotehniko so prvi spoznali potrebo po usklajevanju standardov raznih dežel in so v ta namen že leta 1906 ustanovili Mednarodno elektrotehnično komisijo (IEC). Druge stroke so temu zgledu sledile šele 20 let kasneje z ustanovitvijo Mednarodne zveze za standardizacijo (ISO) v letu 1926, katero je po vojni leta 1947 nasledila današ-

nja Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO).

Končni namen dejavnosti vseh teh organizacij je, da bi bile zahteve v standardih in v tehničnih predpisih za isti predmet v vseh deželah čimbolj enake. Zato je njihova najvažnejša naloga usklajevanje nacionalnih standardov in izdaja mednarodnih priporočil, katerih vsebino prevzamejo potem države v svoje nacionalne standarde. V mednarodni menjavi so si ta priporočila pridobila že tako veljavo, da so jih začeli citirati v meddržavnih trgovinskih pogodbah. Mednarodni standardi pomenijo odpravo tehničnih ovir v mednarodni menjavi blaga in v mednarodni delitvi dela, vendar samo za tiste države, ki svoje nacionalne standarde in predpise prilagajajo mednarodnim. Nasprotno pa se država, ki s tem prilagajanjem ni na tekočem, samo izloča iz konkurenčnega boja na svetovnem tržišču. Iz analize o standardizaciji je razvidno, da je Jugoslavija po svoji aktivnosti v tehniških odborih ISO med 56 članicami šele na 31. mestu. Nekoliko boljše je sodelovanje Jugoslavije v tehniških odborih IEC in CEE. Za izboljšanje ima nedvomno največjo zaslugo Jugoslovanski elektrotehniški komitej (JEK).

Ad 2) Sodelovanje v regionalnih organizacijah. V Evropi sta dve taki regionalni grupaciji:

1. Evropska gospodarska skupnost (EGS) obenem z evropsko zvezo za svobodno tržišče (EFTA), ki združujeta države zahodne Evrope ter

2. Svet za vzajemno gospodarsko pomoč (SEV), ki združuje dežele vzhodne Evrope, Mongolijo in Kubo.

Ceprav je družbenopolitični gospodarski sistem obeh teh dveh grupacij bistveno različen, sta si pa obede identični v spoznanju, da je predpogoj za tesnejše gospodarsko sodelovanje med včlanjenimi državami absolutna uskladitev njihovih nacionalnih standardov. Zanimivo je, da sta obe nasprotni regionalni grupaciji, prišli do enakih sklepov o izdajanju regionalnih standardov ob istem času, v letu 1972.

Obe skupnosti EGS in SEV si prizadevata, da bi v svojih regionalnih standardih v čim večji meri upoštevali mednarodna priporočila in v najnovejšem času tudi mednarodne standarde ISO in IEC. S tega vidika je pravilen ukrep Jugoslavije, da je podpisala pogodbo o sodelovanju v svetu za vzajemno gospodarsko pomoč v posebnem statusu opazovalke, s katerim je naši državi omogočeno, da aktivno sodeluje v vzhodni regionalni standardizaciji.

Ad 3) Sodelovanje Jugoslavije z državami v razvoju.

Večina dežel v razvoju se zaveda pomena standardizacije za njihov razvoj; dokaz temu je dejstvo, da je med 56 rednimi in 14 dopisnimi članicami ISO, več kot polovica dežel v razvoju in da so članice, ki na novo vstopajo v to mednarodno organizacijo, prav take dežele.

Brez standardov bi bile dežele v razvoju izpostavljene izkoriščanju s strani kupcev, ki bi kupljeno blago lahko plačevali slabše od njihove prave vrednosti, pa tudi od proizvajalcev opreme, ki bi svojo opremo lahko dobavljali v slabši kvaliteti za polno ceno.

Zavarovalna doba s povečanjem (beneficirana delovna doba)

1. Splošna opredelitev

Na današnji stopnji razvoja produkcijskih sredstev in produktivnih sil ter z uveljavljanjem sodobnih produkcijskih procesov v posameznih panogah gospodarske in druge dejavnosti in ob upoštevanju vseh zakonskih predpisov ter določil drugih splošnih aktov s področja varstva pri delu, imamo pri nas in v svetu še vedno takšna delovna mesta, na katerih je delo posebno težko in za zdravje škodljivo, ali na katerih zavarovanci po dopoljenih določenih letih starosti ne morejo več uspešno opravljati svoje poklicne dejavnosti. V takšno panogo gospodarske dejavnosti spada tudi železarstvo, kar posebej še valja za nekatere slovenske železarne, v katerih je še veliko starih obratov z zastarelo tehnično in tehnološko opremo. Zastarela oprema narekuje tudi določen način dela, ki v svoji zasnovi nosi relativno veliko več nevarnih in zdravju škodljivih vplivov, ki se kažejo v številu nesreč pri delu, v invalidnosti in v stalnem zmanjševanju fizičnih in psihičnih sposobnosti za delo.

Glede na navedeno dejstvo je v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, v organizacijah združenega dela in v drugih oblikah združenega dela treba določiti delovna mesta, na katerih je delo posebno težko in za zdravje škodljivo ali na katerih zavarovanci po dopoljenih določenih letih starosti ne morejo več uspešno opravljati svoje poklicne dejavnosti. Opraviti je treba tudi z zakonom določene postopke, da se na takšnih delovnih mestih zavarovalna doba lahko šteje s povečanjem.

Pravne osnove za urejanje zadev v zvezi s štetjem zavarovalne dobe s povečanjem so v naslednjih določilih 56. do 59. člena zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list SFRJ, št. 40/72), 43. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list SRS, št. 54/72), 219. do 232. člena statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 1/73) ter družbeni dogovor o načelih ter kriterijih in osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (Uradni list SRS, št. 25/74). Na podlagi teh določil smo tudi v DO Železarni Store urejali zadeve v zvezi s priznavanjem zavarovalne dobe s povečanjem, oziroma beneficirane delovne dobe. Menimo, da bo to področje treba precizneje urediti tudi v naših internih splošnih samoupravnih aktih, zlasti v samoupravnih sporazumih o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

2. Določanje delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem

V delovni organizaciji Železarne Store smo se pri določanju delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, držali temeljnega načela, da določanje teh delovnih mest ne sme biti sredstvo za skrajševanje zavarovalne dobe in zniževanje starostne meje, kot pogoja za pridobitev pravice do pokojnine in tudi ne sredstvo za reševanje kadrovske in starostne strukture zaposlenih. Pri določanju navedenih delovnih mest smo izhajali iz ugotovitve, da je zavarovalna doba s povečanjem lahko le sredstvo za ohranitev zdravstvene in delovne zmoglosti delavcev, ki delajo na takšnih delovnih mestih, na katerih z vsemi možnimi tehničnimi in znanstvenimi dosežki v tehnologiji, organizaciji dela in z varstvenimi ter drugimi ukrepi ni možno odpraviti škodljivih vplivov ali jih zmanjšati v taki meri, da ne bi znatneje vplivali na zdravstveno stanje delavcev — zavarovancev. V danih pogojih smo zaradi zmanjšanja in odpravljanja škodljivih vplivov na delovnih mestih, na katerih je delo posebno težko in zdravju škodljivo, stalno skrbeli za spremembo tehnoloških postopkov, zboljšanje organizacije dela in skrajševanje delovnega časa, z uvajanjem dnevne, tedenske in letne rekreacije, občasnim premeščanjem delavcev s takih delovnih mest in z uvajanjem drugih splošnih in posebnih varstvenih ukrepov vključno z izobraževanjem.

V delovni organizaciji Železarne Store smo izvedli postopke v zvezi z določanjem delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, v letu 1968 in 1972. Zaradi izvedbe podobnega postopka določevanja delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem in to za potrebe novih proizvodnih obratov, smo v okviru kadrovskega splošnega sektorja 20. 10. 1974 organizirali posvetovanje s predstavniki TOZD. Na podlagi tega posvetovanja je po organih upravljanja v začetku tega leta na ravni DO bila imenovana komisija, katere osnovna naloga je, da zbere ves material, potreben za uvedbo postopka za določitev delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Brez ozira na delo komisije ugotavljamo, da imamo v starih obratih TOZD proizvodnje 114. panoge in TOZD proizvodnje 117. panoge v glavnem določena vsa delovna mesta, na katerih je delo posebno težko in na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem. Natančnejši pregled o številu delovnih mest in številu delavcev, ki se jim zavarovalna doba šteje s povečanjem, nam daje tabela T-1.

Pregled delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem — stanje 31. 12. 1974.

Iz pregleda je razvidno, da je v letu 1974 bilo največ delovnih mest, na katerih so pogoji dela posebno težki in delavcev, ki se jim zavarovalna doba šteje s povečanjem, v TOZD proizvodnja 114. panoge, zatem pa sledita TOZD proizvodnje 117. panoge in TOZD vzdrževanja in transporta. Na ravni DO oziroma OZD smo tako ob koncu leta 1974 imeli 58 delovnih mest s posebno težkimi pogoji

Zap. št.	Delovna enota TOZD in OSS	Stanje zaposl. 31. 12. 74	DM s posebno tež. pogoji dela	Štev. del. z zav. dobo s poveč.	%
1.	TOZD — 114	865	39	386	44,6
2.	TOZD — 117	690	18	242	35,1
3.	TOZD — E	92	—	—	—
4.	TOZD — ViT	510	1	16	3,1
5.	TOZD — SGKG	115	—	—	—
6.	TOZD — DPG	63	—	—	—
7.	OSS	462	—	—	—
Skupaj:		2.797	58	644	23,0

dela in 644 delavcev oziroma 23% od vseh zaposlenih, ki se jim je zavarovalna doba štela s povečanjem. Takšno stanje v bistvu imamo še danes.

Ze prej smo omenili, da pri določanju delovnih mest s posebno težkimi pogoji, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, niso upoštevani novi obrati, in sicer nova valjarna in nova jeklarna v TOZD proizvodnje 114. panoge. Na osnovi že uveljavljenih kriterijev bi v novi jeklarni od skupnega števila 95 delavcev 74 delavcem bila priznana zavarovalna doba s povečanjem, v novi valjarni pa od skupnega števila 151 delavcev 62 delavcem. Pri tem je upoštevano stanje 31. 12. 1974. V tem letu ni prišlo do večjih sprememb.

Delovna mesta, na katerih je delo posebno težko in zdravju škodljivo in so zaradi tega tudi v ospredju pri določanju oziroma priznavanju zavarovalne dobe s povečanjem, so naslednja:

1. pri plavžih: — delovna mesta delavcev, ki delajo neposredno pri taljenju v plavžih in TH pečeh;

2. v jeklnah: — delovna mesta talilcev v jeklnah in livnah jekla, ki delajo neposredno pri taljenju, — delovna mesta delavcev pri vlišanju jekla v vlivnih jamah;

3. v valjarnah: — delovna mesta, kjer delavci valjajo vroče jeklo z ročnim orodjem;

— delovna mesta pri žarilnih in ogrevalnih pečeh z nepretrganim produkcijskim procesom, pri katerih opravljajo delavci delo z ročnim orodjem;

4. pri aglomeraciji: — delovna mesta delavcev, ki delajo neposredno pri aglomeraciji;

5. v livnah: — delovna mesta v čistilnici odlitkov, kjer poteka delo na višjih brusih,

— delovna mesta, kjer v kabinah peskajo odlitke, — delovna mesta z ročnim in strojnim formanjem,

— delovna mesta talilcev na kupolnih pečeh pri kontinuiranem vlišanju,

— delovna mesta v čistilnici odlitkov, kjer delajo z ročnimi ali stabilnimi brusilnimi stroji ali peskajo odlitke,

— delovna mesta, na katerih delavci ročno ali na stresalni rešetki stresajo odlitke iz form,

— delovna mesta, na katerih delavci ročno ali s pnevmatičnimi orodji izbija jedra;

6. delovna mesta žerjavovodij: delovna mesta, kjer žerjavovodje delajo na livnih poljih pri kontinuiranem obratovanju peči v železarstvu in neželezni metalurgiji, v proizvodnji železovih zlitin in v livnah;

7. ognjestalni zidarji: delovna mesta, kjer delavci najmanj 80% dejanskega delovnega časa v letu prebijejo kot zidarji na vročih remontih in generalnih remontih industrijskih metalurških peči;

8. promet: delovno mesto kurjača na parnih lokomotivah.

Vsa navedena delovna mesta, razen v novih obratih, smo uredili v smislu zakonskih določil. Za nove obrate pri določanju delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, ne bo posebnih težav. Pri urejanju teh zadev pa imamo v nekaterih drugih obratih in dejavnostih nedorečeno stanje, ki pa ga bo treba v sodelovanju vseh treh železarn oziroma članic SOZD SZ urediti z upoštevanjem rešitev tudi v drugih panogah gospodarstva. Tako še niso določena delovna mesta, na katerih se priznava zavarovalna doba s povečanjem, v naslednjih delovnih enotah oziroma dejavnostih:

1. TOZD vzdrževanja in transport:

Vprašanje priznavanja zavarovalne dobe s povečanjem še ni rešeno, ker je težko pri vzdrževalcih opredeliti delovna mesta, na katerih vzdrževalci dejansko prebijejo 80% svojega dela na delu pod posebno težkimi pogoji v vročih obratih. Na osnovi naše evidence bo predvidoma 15–20% delavcev iz vzdrževanja uvrščeno preko določenih delovnih mest za priznavanje zavarovalne dobe s povečanjem.

2. Čeprav spadajo delavci iz prometa v TOZD vzdrževanja in transporta, je njihova problematika v določenem smislu specifična. Od delavcev v prometu v industriji je priznana zavarovalna doba s povečanim štetjem samo kurjačem parnih lokomotiv, medtem ko imajo na podlagi sedanjih zakonskih določil na železnici v javnem prometu te možnosti precej večje. Pri tem ugotavljamo, da so res določene razlike med delavci v prometu v industriji in delavci pri železnici v javnem prometu. Ta odnos oziroma razlikovanje bi bilo

treba v celoti urediti, predvsem pa tudi pri upoštevanju predpisov glede periodičnega preverjanja znanja in psihofizičnih lastnosti delavcev na takih delovnih mestih.

3. Prispevne stopnje oziroma stroški v zvezi s priznavanjem zavarovalne dobe s povečanjem

V zvezi z določanjem delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, morajo temeljne organizacije združenega dela in organizacije združenega dela računati tudi z določenimi stroški, ki bremenijo bruto osebni dohodek. V letu 1974 so se prispevne stopnje za sklad skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v katerega odvajamo tudi sredstva v zvezi z zavarovalno dobo s povečanjem, povečala za približno 95%. V letu 1975 so predpisane naslednje prispevne stopnje:

12 mesecev za 14 mesecev	3,5%
12 mesecev za 15 mesecev	5,2%
12 mesecev za 16 mesecev	7,0%
12 mesecev za 18 mesecev	10,5%

Za metalurške obrate v TOZD proizvodnje 114. panoge je na določenih mestih priznana zavarovalna doba 12 mesecev za 15 mesecev s prispevno stopnjo 5,2%, za delovna mesta v livarstvu in v vzdrževalnih obratih, to je v TOZD proizvodnje 117. panoge in TOZD vzdrževanje in transport pa je za priznavanje zavarovalne dobe 12 mesecev za 14 mesecev potrebna prispevna stopnja 3,5%.

Na podlagi navedenega lahko tudi izračunamo, kakšni so mesečni in letni stroški v zvezi z zavarovalno dobo s povečanjem, ki bremenijo posamezne TOZD. Tak pregled je podan v tabeli (T-2).

Predvideni prispevki od bruto OD v zvezi s priznavanjem zavarovalne dobe s povečanjem za leto 1975.

Zap. št.	Delovna enota	Del. mesta s posebno tež. pogoji dela	Štev. del. z zav. dobo s poveč.	Mesečni prispevek v din	Letni prispevek v din
1.	TOZD — 114	39	386	118.500	1.422.000
2.	TOZD — 117	18	242	48.400	580.800
3.	TOZD — E	—	—	—	—
4.	TOZD — ViT	1	16	3.200	38.400
5.	TOZD SGKG	—	—	—	—
6.	TOZD — DPG	—	—	—	—
7.	OSS	—	—	—	—
Skupaj		58	644	170.100	2.041.200

Predvideno povečanje števila delavcev, ki se jim priznava zavarovalna doba s povečanjem.

TOZD — 114	136	41.752	501.000
TOZD — ViT (15%)	80	16.000	192.000
Skupaj	216	57.752	693.000
Skupaj za DO	860	227.852	2.734.200

Izračun predvidenih stroškov v zvezi s prispevnimi stopnjami je približen, vendar pa nam daje realno sliko stroškov po posameznih TOZD. Iz izračuna je razvidno, da letni prispevek za DO znaša 2.041.200 in da bo skupni prispevek, ko bodo urejena še ostala delovna mesta, znašal 2.734.200 din na leto.

4. Politika v priznavanju zavarovalne dobe s povečanjem

Pri urejanju zavarovalne dobe s povečanjem in pri določanju delovnih mest, na katerih se taka zavarovalna doba priznava, imamo v praksi opravka z različnimi težnjami. Predvsem čutimo pritisk na povečanje števila delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, brez ozira na velikost prispevkov oziroma stroškov TOZD. Posebno občuten je tak pritisk delavcev, ki imajo možnosti delovanja in pridobivanja sredstev za življenje na svojih posestvih, oziroma poljedelskih površinah. Priznavanje zavarovalne dobe s povečanjem pomeni predčasno upokožitev, s tem pa tudi pridobitev možnosti za delo na posesti doma. Tako se v teh primerih pojavljajo podobne težnje kot pri invalidskih upokožitvah.

Vsekakor je res, da kljub vsem znanstvenim in tehničnim dosežkom v tehnologiji, organizaciji dela in z varstvenimi ukrepi še dolgo časa ne bomo odpravili takšnih delovnih mest, na katerih ne bi bile ogrožene zdravstvene in delovne zmožnosti delavcev, kar posebej velja še za našo panogo, toda kljub temu smo mnenja, da je priznavanje zavarovalne dobe s povečanjem pri nas še v veliki meri davek na zaostalost, davek na zastarelost produkcijskih sredstev. Objektivno dano stanje nas sili v to, da moramo na eni strani še v sorazmerno velikem obsegu priznavati zavarovalno dobo s povečanjem, na drugi strani pa prav tako moramo zaradi zmanjševanja ali odpravljanja škodljivih vplivov na delovnih mestih, na katerih je delo posebno težko in zdravju škodljivo, pospešeno dajati veliko sredstev, da bi tako dosegli spremembo tehnoloških postopkov, izboljšali organizacijo dela, skrajšali delovni čas, uvedli potrebno

rekreativno dejavnost in skrbeli za splošne in posebne varstvene ukrepe, na kar nas posebej obvezuje 4. člen družbenega dogovora o načelih ter kriterijih in osnovah postopka za določanje delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem. Do konkretizacije navedenih določil mora v praksi prihajati stalno, kajti drugače se lahko štetje zavarovalne dobe s povečanjem sprebrne v golo priznavanje bonitet delavcem, brez ozira na konkretne delovne pogoje.

Iz navedenega izhaja, kakšen naj bi bil osnovni moto pri oblikovanju temeljnega pristopa ali oblikovanje politike priznavanja zavarovalne dobe s povečanjem. Osnovna težnja pri reševanju tega problema mora biti usmerjena v to, da v prvi vrsti izboljšujemo delovne pogoje do maksimalno možnih meja in šele potem in na tistih delovnih mestih, kjer res ni bilo mogoče v zadostni meri odpraviti škodljivih vplivov, priznavamo delovno dobo s povečanjem. Pri tem pa je seveda razumljivo, da izhajamo iz konkretne situacije TOZD in OZD, ki je glede konkretnih pogojev pravzaprav zgodovinsko pogojena oziroma rezultat preteklega razvoja. Današnja stopnja razvoja produkcijskih sredstev nam daje veliko več možnosti ugodnih rešitev, kot je pa to bilo v preteklosti.

5. Zaključek

V zvezi z določanjem delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, bomo v perspektivi imeli še precej dela in problemov. To velja zlasti še za našo panogo dejavnosti, kjer se prepletajo različni pogoji dela, ki jih niti z zakonskimi določili ne moremo dovolj natanko opredeliti. Veliko težav bo tudi še pri tistih finančnih sredstvih, ki so nujno potrebna za preureditev posameznih delovnih mest ali celo celih obratov. Včasih niti ne gre za velika investicijska sredstva, pa se stvari vendarle ne uredijo. Včasih je tudi težko spremeniti delovne pogoje ob že uveljavljeni določeni proizvodni tradiciji.

Z ozirom na številne težave, ki so in se bodo pojavljale pri določanju delovnih mest tudi v perspektivi, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem in v želji in težnji, da bi to področje perspektivno zadovoljivo rešili, je treba izhajati iz kompleksne problematike, kar pomeni, da je prvenstveno treba spremeniti pogoje na delovnih mestih in v proizvodnih procesih, ob tem pa upoštevati obstoječe stanje tako, da bodo delavci na posameznih delovnih mestih, kjer z vsemi tehničnimi in znanstvenimi dosežki v tehnologiji in organizaciji dela ter s splošnimi in posebnimi varstvenimi ukrepi ni mogoče odpraviti ali zmanjšati škodljivih vplivov za zdravje in delovne sposobnosti delavcev, imeli urejeno in priznano zavarovalno dobo s povečanjem, ki bo rezultat dejanskih pogojev in uspehov dela na delovnem mestu in v okviru temeljne organizacije združenega dela.

Tudi mi vas ne bomo pozabili

Srečanja so lahko obnem presenečenja; če so dobro zamišljena in izvedena, še posebno lepa. Tako presenečenje so nam privedli železarji v Štorah 6. junija t. l. O tem je bilo v prejšnji številki »Železarja« že obširno napisano. Želim pa, da se v imenu bivših sodelavcev železarne, udeležencev tega srečanja, še z naše strani zahvalim za tako prijetno srečanje, presenečenje, saj je to tudi v polnem pomenu besede bilo. Ze prisrčen sprejem pred Kulturnim domom v Štorah, podelitev tovarniških značk, potem pa tovariške, tople besede v pozdravnem nagovoru predsednika delavskega sveta Železarne, tovariša Štefančič Ivana, prisrčen pozdrav pomočnika glavnega direktorja podjetja, dipl. ing. Burlik Dušana, pred opisom zadnjih zavidljivih uspehov tega našega delovnega kolektiva v preteklih nekaj letih, tovariške besede kadrovskega direktorja, tovariša Sitarja, vse to je tako prijetno, razburljivo vplivalo na nas, dolgoletne člane železarskega kolektiva, da je to težko opisati. Ogled novih obratov železarne pod Teharjem je poglavje zase, to je še nam vlivalo ponos na dosežene uspehe, začudenje, kaj je vse moč doseči navkljub številnim težavam in oviram, čeprav smo bili tega vajeni še v letih, ko smo skupaj z ostalimi sodelavci v železarni premagovali pri obnovi tovarne in prvih letih moderniza-

cije obratov in naprav, podobne težave. Prijetni občutki te prevzamejo, ko vidiš, da kolektiv, ki si mu toliko let pripadal, napreduje tudi v sedanjih letih gospodarskih težav in krize, ki hromi še tako vztrajne napore prizadevnih delavcev.

Posebno presenečenje pa je bil za nas, bivše delavce elektrodelavnice, nadvse prisrčen sprejem v novem elektroobratu. Pozdravne besede dipl. ing. Ravnikarja, tov. Ivanška, Renčlja, Goriška, Zupanca in Rezarja so bile res tovariške, v srce segajoče. Prav tako prijeten pogovor ob dobri kapljici in še nasmeh tovarišice, ki nam je pripela rdeče nageljne, vse to je enkratno doživetje. Tovariši so nas prepeljali potem v Dom železarjev na Teharju, kjer se je po pogostitvi ob dobri kapljici razvil zopet vsestranski pogovor o nekdanjih in sedanjih naporih, ki imajo velik cilj: da dosežemo še boljše prihodnje dni.

Naj zaključim: Bilo je resnično lepo! Vsem organizatorjem, sodelujočim, vodstvu podjetja, organom upravljanja, sindikatu, vodičem, ki so se res potrudili, da nam kar najboljše raztolmačijo potek proizvodnje v novih obratih, našim ožjim sodelavcem — elektricarjem, osebju gostišča v Domu železarjev, vsem še enkrat prisrčna hvala in — na svidenje! Bilo je nepozabno!

Stanko Fendré

Nagrade najboljšim

Za nami je polovica leta in tako so se zaključile spomladanske medobratne igre. Zaključna prireditev je bila 27. 6. 1975 pri »Mlinarjevem Janezu«.

Organizatorji so najboljšim ekipam podelili praktične nagrade kot so copate, športne majice, športne torbice in pripravili še zanimivo igro: vlečenje vrvi.

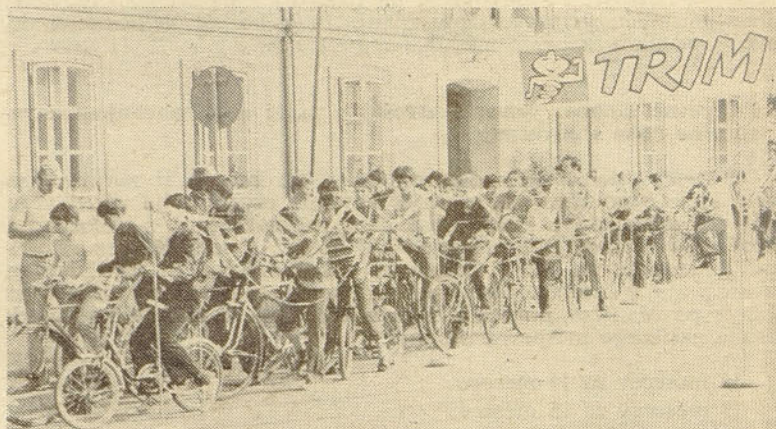
Nagrade so prejele naslednje ekipe: za smučanje MEHANIČNA, za kegljanje VALJARNA I, za šah USLUŽBENCI, za odbojko JEKLARNA, za mali nogomet VALJARNA II, za streljanje LIVARNA, za vlečenje vrvi VALJARNA II.

Tekmovanja v vlečenju vrvi se je udeležilo le pet ekip, čeprav so bili o tem tekmovanju vsi že pravočasno obveščeni. Med seboj so se pomerile ekipe iz elektrodelavnice, mehanične, valjarne II, jeklarne in uslužbenci. Tekmovanje je bilo izredno zanimivo in vsi udeleženci so se lahko

prepričali, da ta panoga zahteva precej napora in moči in mogoče so se prav zaradi tega ostale ekipe prestrašile in se tekmovanja niso udeležile.

In tako se je pokazalo, da so fantje iz valjarne II najmočnejši, saj so uspešno premagali vse svoje nasprotnike. Pohvala pa gre tudi vsem ostalim, ki so tako preizkusili svojo moč.

Ob zaključku prireditve je bilo žrebanje lepih nagrad za udeležence TRIM akcije »Vsi na kolo za zdravo telo«. Prvo nagrado, kolo »pony« je prejel KAMENIK Slavko. Upamo, da bo to kolo pripomoglo, da se bo prihodnje leto akcije lahko udeležila njegova družina. Ostale nagrade so prejeli: DEČMAN Vili, ŠIRK Rudi, REBERNAK Marjan in GORJUP Milan. Kolesarske akcije se je udeležilo prek 250 kolesarjev iz okolice Štor, učencev, članov »Partizana« in 85 iz železarne Štore. Nada-B

Velika udeležba iz Štor tudi letos na kolesarski akciji

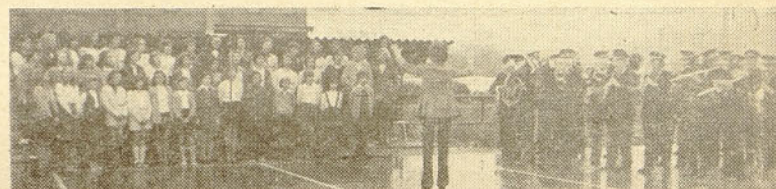
Moštvo železarne, ki je osvojilo 3. mesto v odbojki na prvenstvu slovenskih železarn.

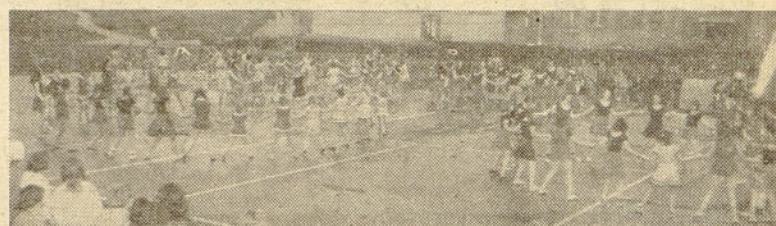
Moštvo valjarne II — zmagovalci v medobratnem tekmovanju v malem nogometu

Borbena ekipa valjarne I v malem nogometu

Začetek velikega nastopa na obnovljenih igriščih v počastitev dneva mladosti

Množični nastop pionirk

Moštvo livarne I pred zaključno nočno tekmo v malem nogometu

Zanimiv nastop skupine: »otroci — starši«

Sodelovala je tudi folklorna skupina

PO PLANINSKIH POTEH

TOKRAT PO POTEH REVOLUCIJE

V soboto, dne 31. maja smo imeli namen »prečesati« del Trnovskega gozda, to je Golake. To se nam je v dobrih šestih urah tudi posrečilo, tako da smo se nepričakovano sredi popoldneva že znašli v planinskem domu na Vojskem. Nekaj nas, ki smo vedeli, da je v bližini tega kraja restavrirana PARTIZANSKA TISKARNA »SLOVENIJA«, smo takoj pričeli spraševati, kje in kako se lahko pride do nje. Kajti vsak, ki le malo pozna zgodovino NOB, ve kaj je ta tiskarna pomenila zlasti za Primorsko. V njej so tiskali »PARTIZANSKI DNEVNIK«, glasilo Osvobodilne Fronte za področje Primorske in Gorenjske ter mnogo drugih publikacij taktarne revolucije.

Tisto popoldne nismo imeli sreče videti »SLOVENIJE«, čeprav je prišel predsednik Zveze borcev Vojsko, ki je obenem skrbnik in vodič tiskarne. Vreme se je pričelo kujati in bližajoči večer je zamračil prepadno globel, kjer je tiskarna, kar bi onemogočilo ogled notranjosti barak.

Naslednje jutro pa se nam je želja vendarle uresničila. Pot od Vojskega do vstopa v globel, dolga dva kilometra je ozka in slaba, za avtobus neprimerna. Zato nas je vodič prepeljal tja in nazaj s svojo »katricco«. Sestop z vrha v grapo znese zopet kilometer, je sedaj dobro speljan v serpentinah sem ter tja po zelo strmih pobočju. To pot so izdelali pripadniki JLA, kot tudi kamnite branike, ki varujejo stavbe pred snežnimi in kamnitimi plazovi.

Že od daleč smo slišali močan šum padajoče vode, in ko smo obšli mogočno skalo, so se nam pokazale strehe treh barak. Prav v tem času je pokukalo tudi sonce izmed oblakov in pogled na barake, sveže pomladansko zelene mogočnih bukev, na izvir »Studenca«, ki priteka iz osrčja velikih skalnih gmot, bister in živahen, se premetava po zelenih mahovitih skalah v majhnih slapovih, je bil enkrat in nepozaben.

»Studenec« je bil življenjski vir tiskarne. Poganjal je turbino za hitrotiskalni stroj v »SLOVENIJI«, da so v njej ljudje — večinoma ženske in mladinci, dnevno natisnili po nekaj tisoč izvodov časopisov in drugih tiskovin. Najprej smo si ogledali stavnico. Okrog in okrog ob stenah precej velike dvorane so predali s črkovnim materialom, klišaji, po sredini pa so pod steklenimi omaricami razstavljeni ponatisi časopisov, brošur in tiskovin, ki so jih tu tiskali. Vse je lepo restavrirano.

V drugi baraki je hitrotiskalni stroj. Tehta dve in pol toni, nabavili so ga v začetku leta 1944 v Italiji, ga preko 400 km daleč prenesli mimo vseh straž in sovražnikovih zased, ter ga preko skal spustili v to, sicer nedostopno globel. Tako so spravili v ta prostor še drugi, ročni tiskarski stroj in preko 25.000 kg papirja in drugih tiskarskih potrebščin.

Razumljivo, da so morali preko skal spraviti tudi barake same, ki so jih izdelali zunaj, kose oštevilčili, stavbe razdrli in nato posamezne dele spravili čez skale, tu spodaj pa jih zopet sestavili. Preko skal in lestev so prišli tako tudi ljudje, ki so delali v tiskarni.

V tretji baraki sta dva prostora, dnevna soba in kuhinja. Vse je še prav dobro očuvano, od porcij do parole nad vrati: »Repa in korenje — naše je življenje«. V dnevni sobi so sortirali knjižice, pesmarice, saj je tu shramba s še neodposlanimi revijami in časopisi, ki jim je svoboda odvzela konspirativnost in so jih vnaprej lahko tiskali na »površju zemlje«.

Spalnica je bila na podstrešju stavnice in to slama in deske. Pa saj so le malo počivali. Tiskarna je delala podnevi in ponoči, delavnik ljudi v tiskarni je bil 16 in več ur.

Toda naj povzamem nekaj snovi iz zgodovinskih člankov, ki so tu shranjeni in govore o tej tiskarni:

France Bevč: »V skopih besedah bi bilo težko povedati, kaj je ta ustanova pomenila za našo osvobodilno borbo. Po njeni zaslugi je partizanska beseda kar najhitreje dosegla srca vseh Primorcev in Gorenjcev. Iz nje je prihajal naš najučinkovitejši partizanski tisk, listi in brošure, predvsem pa »PARTIZANSKI DNEVNIK«.

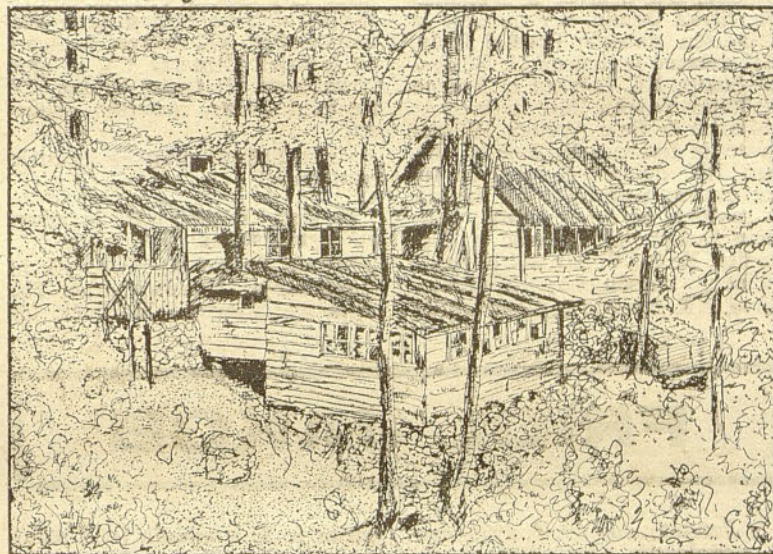
Kar velja za tiskarno, velja tudi za naš »DNEVNIK«. V nekaj besedah ni mogoče opisati njegovega pomena. Bil je posredovalec med vodstvom osvobodilnega gibanja in primorskim ter gorenjskim ljudstvom. Iz nje ga je posebno naš primorski človek črpal v najtežjih dneh svoje zgodovine pogum in navdušenje za nadaljnje borbe do zmage. V njem je iskal navodil in nasvetov vodstva, ki so mu bili sveti kot ljudski zakon. V njegovih vrsticah je našel resnico o dejanskem položaju v svetu, ki so mu jo fašistični in izdajalski listi prikivali.

Brez »PARTIZANSKEGA DNEVNIKA« in PARTIZANSKE TISKARNE, ki sta nam zbujała ponos, sovražnikom bes, vsem pa začudenje, bi bila naša borba dokaj težja, zato se ju spominjamo s hvaležnostjo in ljubeznijo. Tisti, ki so izšli iz borbe, niso take vrste ljudje, da bi se opajali le nad preteklostjo, pri tem pa pozabili na sedanost in prihodnost. Bilo pa bi tudi napak in nevarno, če bi prelahkotno pozabljali veličino naših dejanj od včeraj, ki nam morajo biti kot luč na poti naprej, do končnih ciljev. Zato je prav in koristno, da ostane PARTIZANSKA TISKARNA kot spomenik naše borbe, nam in novim pokolenjem kot trajen zgled nezmagljive volje in požrtvovalnosti.

Kdor bo kdaj stopil v to samoto, naj se zamisli — naj se zamisli nad junaki, ki so v najtežjih okoliščinah, sredi borbe, obkoljeni od sovražnika, izvrševali to delo. Spomni naj se tovarišev in tovarišic, ki so pogosto v najhujšem pomanjkanju, v

trajnih naporih dni in noči dajali vse svoje sile, da je naša velika beseda o svobodi, potisočerna šla v svet. In naj ne pozabi onih kurirjev, ki so tiskano besedo, v stalni smrtni nevarnosti, skozi sovražne postojanke raznašali v zadnje primorsko in gorenjsko naselje. In — občuduje naj tudi tiste domačine, sosedje, ki so pomagali tiskarni in pri tem vsak dan tvegali svoja življenja in imetje.

Morda se bo kateremu obiskovalcu tiskarne porodilo vprašanje — kako je bilo vse to mogoče? — Partizanski duh v naših ljudeh je bil, ki je delal ta čuda. Ta partizanski duh pa nastane le v borbi in trpljenju. In ob tej priliki nas navdaja želja, naj bi bilo v nas in v naših potomcih dovolj tega partizanskega duha in požrtvovalnosti do zadnjih mej! Potrebujemo ga danes in jutri, ker še niso premagani vsi naši sovražniki in ne še doseženi vsi naši cilji. Zato ga črpajmo iz svetlih zgledov naše borbe, naših padlih borcev in iz veličastnih del, ki sta jih ustvarila požrtvovalnost in nezlomljiva volja!

Leo Modic: »PARTIZANSKI DNEVNIK« je izhajal že od leta 1943. Najprej kot glasilo XXX. divizije. Od pomladi 1944 pa kot glasilo OF za Primorsko in Gorenjsko. V najtežjih bojih je list redno izhajal. Dnevno je na štirih, ali še več ciklostiranih straneh pisarniškega formata seznanjal ljudstvo in njegove borce z akcijami IX. korpusa z boji in rastjo NOV in POJ, z napredovanji Rdeče armade in z dogodki na zahodnem bojišču.«

Franc Kimovec-Žiga: »Bilo je v jeseni 1944. S tovarišem sva prišla na kraj strmega, za gozdom porastlega roba. Nič posebnega nisem opazil. Takih grap je na Cerkljanskem in Baškem mnogo. Spustila sva se po bregu navzdol. Vedno bolj strmo je bilo, vedno bolj nedostopno. Končno sva prišla na mesto.

Tu sem bil poplačan za ves trud. Dospel sem prvič v tiskarno »SLOVENIJO«, v prvo našo postojanko, ki je imela tiskarski stroj na električni pogon. Ni mi mogoče popisati presenečenja, ki sem ga doživel. Prav tako ni mogoče z besedami vsaj približno prikazati navdušenja kolektiva, ki je tu delal. Ne meneč se za spanje, za hrano, obleko itd. je vsak dajal od sebe vse za čim-

večjo zmogljivost tiskarne. Ne da se popisati s kako skrbjo so hodili kontrolirat vodo na jez za pogon električne centrale. Ali bo zadostovala do konca naklade pet do sedem tisoč izvodov »DNEVNIKA«? Samouk-mehanič je svoje ležišče prenesel k dinam, da je lahko prisluškoval tudi najmanjšemu gibu. Mladinke iz raznih delov Primorske so se z veliko ljubeznijo trudile v ročni stavnici in v ekspeditu.«

Pa še nekaj zanimivosti iz statistike PARTIZANSKE TISKARNE: Ni navedeno, kdo jo je sestavil, zanimiva pa je kljub temu.

»Kmet Kogej Peter je partizanom pokazal kraj, ki bi bil primeren za tiskarno — in na tem mestu so zgradili tiskarno »SLOVENIJA«. Peter je bil edini na Vogalcah, ki je vedel, kje je tiskarna. Zato je tudi veliko žrtvoval, ker je po večini ves material za tiskarno prepeljal v nočnih urah do kraja, odkoder so ga potem spuščali v tiskarno.

»SLOVENIJA« je zaposlovala okrog 50 ljudi. Čeprav je bilo

strokovnega kadra zelo malo, je tiskala dnevno po 4.000 izvodov »PARTIZANSKEGA DNEVNIKA« poleg drugih listov, brošur in tiskovin. Skupno je natisnila 965.103 časnikov. Pomanjkljivo znanje so nadomestili z veliko voljo. Če pomislimo, da je tiskarna v prvem mesecu obstoja natisnila 130.000 tiskovin, v drugem pa že kar 270.000, torej še več kot enkrat toliko, je to izreden uspeh kolektiva. Mladinci in mladinke, ki pred prihodom v »SLOVENIJO« tiskarne še nikoli niso videli, so po dveh mesecih dela samostojno postavili »PARTIZANSKI DNEVNIK«.

Še in še bi se dalo navajati, kaj je zanimivega v »SLOVENIJI«, toda bežen in skromen, kot je bil naš obisk v tiskarni in to zaradi pomanjkanja časa, je skromen tudi ta opis. Vsem nam, ki smo obiskali ta zgodovinski kraj, je bilo žal, da nismo mogli obiskati vsaj še grobišča 300 padlih borcev, ki je nekje v bližini tiskarne.

Upam, da mi bo kdaj še dano to tako markantno, zgodovinsko torišče naše slavne revolucije do dobra in v miru, brez ihtje pregledati.

KADROVSKE VESTI

V juniju so bile v naši organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Iz JLA so se vrnil:

Primc Alojz, dipl. ekonomist, komerciala; Plemenitaš Albin, obratni električar iz elektroobrata; Podbregar Albin, NK delavec iz prometa; Škornik Branko, PK šofer iz avtooddelka.

Novi člani naše organizacije združenega dela so:

Banjevič Miodrag, ing. metalurgije, pripravnik; Rakič Stevo, NK delavec iz livarne II; Mastnak Marija, priučena administratorka iz finančnega sektorja, Egartner Franc, KV avtomehaničar iz mehanike; Smukavec Franc, dipl. ing. kemije, oddelek za kakovost; Lazar Martin, PK avtogeni rezalec iz gostinske enote; Karabašič Senad, NK delavec iz livarne II, Jurišič Alojzije, NK delavec iz livarne I; Mitrić Sveto, NK delavec iz valjarne I; Jost Stanko, NK delavec iz mehanike; Sivka Danilo, KV natakar iz skladišča nabave; Pavelić Josip, NK delavec iz livarne II; Sekirčič Šhaip, NK delavec iz livarne I; Pajić Vojkan, NK delavec iz valjarne I; Bele Avgust, NK delavec iz livarne II; Jashari Jusuf, NK delavec iz elektroplavža; Bužan Rado, strojni tehnik iz sektorja za novogradnje; Djuričin Dušan, NK delavec iz ekspedita, Kokol Vinko, PK elektrovarilec, mehaničar; Berghaus Silvo, NK delavec iz elektroplav-

ža; Milojevič Grujo, NK delavec iz livarne II; Milojevič Gojko, NK delavec iz livarne II; Pevec Franc, NK delavec iz jeklarne I; Ljubić Ferid, PK zidar iz stanovanjsko gradbene enote; Kriješiv Zečir, NK delavec iz stanovanjsko gradbene enote; Joković Radomir, KV ključavničar iz prometa; Tacer Ladislav, KV strugar iz valjarne II; Verk Vladimir, PK strugar iz obdelovalnice valjev; Rabšek Franc, NK delavec iz livarne II; Mihelič Ivan, NK delavec iz livarne II; Knafelc Danijel, NK delavec iz mehanike; Krivec Leopold, KV strugar iz valjarne II; Mastnak Alojz, NK delavec iz jeklovleka; Dobrojevič Milorad, NK delavec iz valjarne I; Lipar Branko, NK delavec iz valjarne II; Arzenšek Andrej, NK delavec iz valjarne II; Krasniči Ismail, NK delavec iz livarne II; Satanji Marton, NK elektrovarilec iz valjarne I; Podhraški Vlado, NK delavec iz livarne II; Kovačič Franc, NK delavec iz prometa; Vlojinič Andrija, NK delavec iz livarne I; Memeti Gafur, NK delavec iz livarne I; Pajek Miroslav, KV strugar iz valjarne II; Čadej Vinko, KV modelni mizar, modelna mizar-na.

Vsem želimo prijetno počutje med nami!

Po lastni želji so odšli iz delovne organizacije:

Palmić Davor, elektrotehnik iz vzdrževanja; Arzenšek Jože, PK valjar iz valjarne I; Barborič Ja-

nez, dipl. met. inž. iz tehničnega sektorja; Salamon Anton, NK delavec iz valjarne I; Verbovšek Milan, strojni ključavničar iz valjarne II; Belak Martina, ekonomski tehnik iz komerciale.

V JLA so odšli:

Rezec Anton, PK žerjavovodja iz livarne II in Dačković Zoran, NK delavec iz livarne II.

Samovoljno so zapustili delovno organizacijo:

Jazbec Ivan, kovinostrugar iz obdelovalnice valjev, Lojić Momir, NK delavec iz jeklarne II, Gradič Martin, NK delavec iz livarne II, Kladovšek Jože, NK delavec iz mehanike, Zečiri Musli, NK delavec iz livarne I, Haljimi Abdula, NK delavec iz livarne I, Mijošek Josip, NK delavec iz valjarne II, Plavčak Jožef, NK delavec iz obdelovalnice litine, Kerznar Franc, ekonomski tehnik iz finančnega sektorja, Hliš Srečko, NK delavec iz prometa, Ajeti Shanin, NK delavec iz livarne I, Sutaj Sokol, maturant gimnazije iz livarne II, Kabinović Božidar, NK delavec iz livarne II, Krasniči Sokol, NK delavec iz valjarne I, Poredski Boris, NK delavec iz elektroplavža, Rakič Stevo, NK delavec iz livarne II; Potera Ajvaz, NK delavec iz livarne sive litine, Zeka Isa, NK delavec iz livarne valjev, Platiša Milan, NK delavec iz livarne II, Šafraj Jožef, NK delavec iz valjarne I, Lupše Martin, NK delavec iz valjarne I, Blaževac Dragan, NK delavec iz valjarne I, Petrović Milorad, KV voznik motornih vozil iz elektroplavža, Masulović Svetomir, NK delavec iz livarne I, Penič Jože, NK delavec iz prometa, Kristan Alojz, NK delavec iz valjarne II, Pridoojčić Smajo, NK delavec iz livarne II, Pajić Vojhan, NK delavec iz valjarne I, Kovačević Savo, NK delavec iz livarne II, Plaustejner Marjan, NK delavec iz obdelovalnice valjev, Vovk Roman, tehnični risar iz oddelka za kakovost, Galič Mira, NK delavka iz gostinske enote, Varga Savo, NK delavec iz valjarne I, Savić Slobodan, NK delavec iz livarne II, Tržan Albin, NK delavec iz jeklarne I, Lorenčak Ivan, NK delavec iz elektroplavža.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Tržan Franc iz jeklarne I, Ambrož Majda iz finančnega sektorja, Žolnir Ivan, pripravnik, Stojan Franc iz obdelovalnice litine. Vsem želimo obilo družinske sreče!

Naraščaj v družini so dobili:

Brecl Franc iz valjarne II, Trdin Beno iz EOS, Mesinović Alaga iz jeklarne I, Ožek Franc iz gostinske enote, Labohar Branko iz valjarne I, Franulić Anton iz komerciale, Fendre Branko iz elektrodelaavnice, Zavšek Stanko iz valjarne I, Novak Jože iz prometa, Čebular Marjan iz merilne službe.

Vsem iskreno čestitamo!

V mesecu juniju so se komisijske za kršitev delovnih obveznosti pri TOZD I, TOZD ViT in TOZD II sestale 3-krat in obravnavale 20 primerov kršitev delovnih dolžnosti.

HUJŠE SO PREKRŠILI DELOVNO DOLŽNOST:

1. PTICEK Ivan, valjarne II: dne 25. 4., 28. 4., 16. 5. 1975 neupravičeno izostal z dela — javni opomin.

2. BOVHA Emil, jeklarne II: dne 27. 3. 1975 neupravičeno izostal z dela — javni opomin.

3. LOVRENČAK Ivan, plavž: dne 17. in 20. 3. 1975 neupravičeno izostal z dela — javni opomin.

4. HLIS Srečko, promet: dne 14. in 16. 4. 1975 neupravičeno izostal z dela — javni opomin.

5. TOPOLOVEC Ciril, livarna I: dne 24. in 25. 5. 1975 neupravičeno izostal z dela — javni opomin.

6. RADMANOVIĆ Nikola, livarna II: dne 13. 5. 1975 fizični izpad — javni opomin.

Pravna služba

ZAHVALA

Ob boleči, nenadni in tragični smrti najinih sinov

DARKA in MARKA URŠIČ

ki sta 15. junija 1975 izgubila življenje v prometni nesreči, se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, vsem sodelavcem mehanične delavnice in sindikalni organizaciji ViT, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ju spremlili na njuni zadnji poti.

Najlepša hvala tudi za denarno pomoč.

Zalujoči: mamica, atek, bratec Joži in ostali

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi nad vse ljubljene in nepozabnega moža in očeta

ZUPANC LUDVIKA

iz Laške vasi nad Štorami, upokojenca Železarne Štore, obrat jeklarne, se iskreno zahvalujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami. Zahvaljujemo se sorodnikom in sosedom za darovane vence in cvetje in vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala velja upravi Železarne Štore, sindikalni organizaciji, kadrovskemu sektorju in obratu mehanične delavnice za darovane vence in cvetje, godbi na pihala ter pevcem za žalostinke. Iskrena zahvala č. huhoščini ter govornikom tov. Mišku Verbiču starejšemu in Alojzu Mramorju za tolažilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoča žena, hči in sin

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega dragega moža, očeta, brata in dedka

FRIDL JAKOBA

se iskreno zahvalujemo nekdanjim sodelavcem, prijateljem in ostalim železarjem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Prav posebna zahvala sodelavcem elektroobrata, upravi in sindikatu Železarne Štore za darovane vence in cvetje ter izraze sožalja. Hvala tov. Ivanšku za poslovljne besede ob odprtem grobu. Zahvala tudi pevcem in godbi.

Zalujoči: žena Barbara, sinova Lojze in Franci, hčeri Barbara in Marija, brat Jože in sestra Rozika

FRIDL JAKOB

V četrtek, dne 19. 6. 1975 nas je razžalostila neusmiljena vest, da je na Teharjih v 68. letu starosti prenehalo biti srce našega nekdanjega sodelavca, dobrega in zvestega tovariša Fridl Jakoba. Fridl Jakob se je rodil leta 1907 v delavski družini na Tehar-

jah in je že v mladih letih začel okušati takrat še grenki in trdo zaslužen kruh kovinarskega vajuca. Po končanem šolanju se je leta 1924 zaposlil v takratnem podjetju Rudnik in Železarna Štore kot kvalificiran delavec in ostal zvest svojemu poklicu in današnji delovni organizaciji do starostne upokojitve leta 1962. Dodatno izobrazbo si je pridobil kot visokokvalificiran delavec v strojnih in elektro zahtevnih delih. Zaupana strojniška dela je izvrševal z veseljem, preciznostjo, v električni smeri pa z zanimanjem, spoznavanjem in učenjem električnih aparatov in naprav. Z veseljem je prenašal svoje znanje, dolgoletne bogate izkušnje na mlade rodove.

Poznali smo ga kot mirnega, dobrega in poštenega sodelavca. Bil je zgled točnosti, redoljubnosti in marljivosti, mirno lahko trdimo zvest in priljubljen tovariš.

V soboto, dne 21. 6. smo se na teharskem pokopališču za vedno poslovili od našega Jakoba.

Ohranimo mu trajen spomin!

STORSKI ŽELEZAR. Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni in glavni urednik ing. Stane Ocvirk — Pomočnik urednika Rudolf Uršič — Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (St. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO, kemična in grafična industrija Celje.